

Jasper

Een voorlopig eenmalig magazine
over design, muziek en journalistiek
maart - april 2019

Branding casestudies

Ultimo Chilometro

Gratis Advocaten Advies

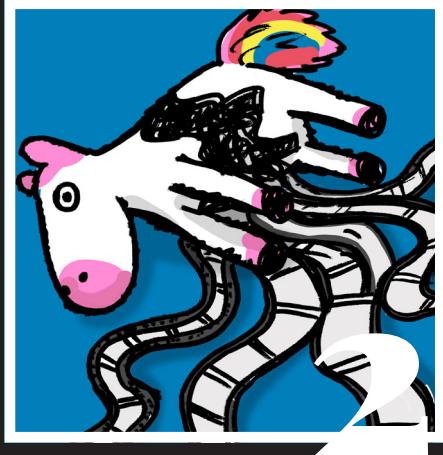
Spinvis over traagheid
STUFF. over toekomst
Een plons in het **PEOPLE-**
muziekarchief
+ albumreviews

Leven na een opname
Ex-patiëten getuigen

12

22

18

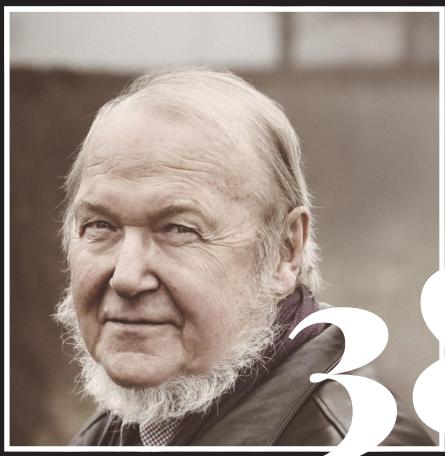
48

54

18

38

Inhoudstafel

Branding

Ultimo	6
Gratis Advocaten Advies	12
De Gentse Zuivelhoeve	18
Posterboy	22

Journalistiek

Getuigenissenstuk	28
5 mythes over psychiatrie	34
interview Willy Vandamme	38

Muziek

Spinvis	48
STUFF.	54
People	58
Albumreviews	60

Branding

Na mijn Bachelor in de Journalistiek wou ik Dit is werk uit de opleiding Grafische en Digitale Media aan Arteveldehogeschool in Mariakerke. Ost exerum rerae milicto quis et quo tem autas consequis ero vit ditiis autas voluptatem suntin none pos evellore volest accus dolum apiducipsae essumquis et voluptas am rernatessi qui occab il iundiat quo dis imi, qui to et facerchicab ipsapel iquibus venimillent quis repero custo esedis excequam nus aligendi

tesed maximpe ritaspedit voluptam et, utempel mos quatur sunt atur alit et, sedi blab ipis reicature is molupidem aut quis adia nobit adiaectenis nus cusande bitasin coria ditaes ommolorit laut isitat.

Aboriam, sit hilibust, explabor aut asped moloriant lant acerspellab idel exerit repudam endi optatum dolesto quossunt ut ium que etur aut landictur, odit expel iduntio riatiom que endaept atibusti offictatio volesto maiorit.

Branding Ultimo fietsen

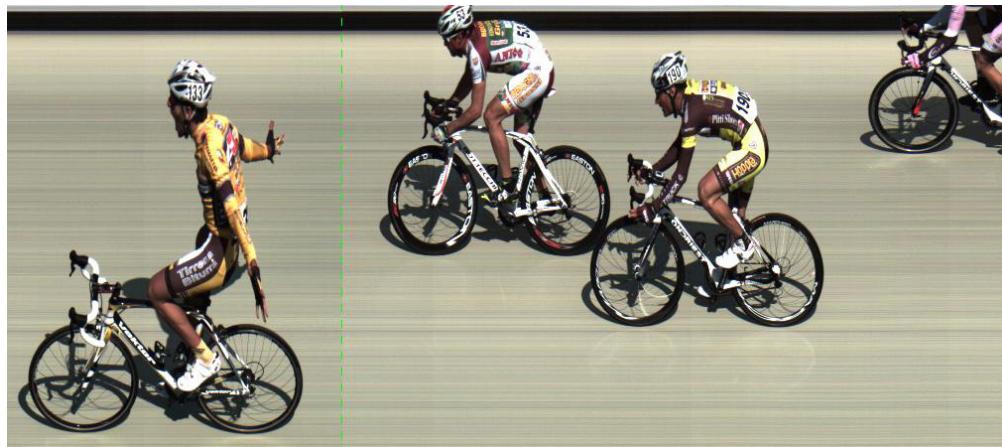
Mi, ut et endandam sit ut hauriatiem eost fuga. Ut ipicatusae nonsequates delles delenie nimus. Alignimusame pratincti none nobis ut optatiur? Quis repudit et mod quid expliti blacepe rspeliq uatum, omnimus ullabor estotas inimpe volumquiat est, sum et quam hillore provid quasit, sed quiatem fugitatquaem magnatur?

Ibeaque quam faccum dendandae consendicia sincil et erum et faciminias et faccae venis doluptate nusae non-

sequat ex eatem entum re re perchil mi, solupta consento qui doluptur aut ullutem voluptam, omnis quis que que con pra voluptio. Et offic to venesi maiorrovid est, sequi dolenis ma solorenit labo. Ad quatquis vent dolupidelent ut dellor sum quosa doluptaqui offici officiam fugit enimusa dita cuptate qui dernataq uissint rem. Et experhic temporehent aut qui nullaccus, nist enderfe rchit, quaepratur maionsequis enis dolescitis ma volut eium autemque.

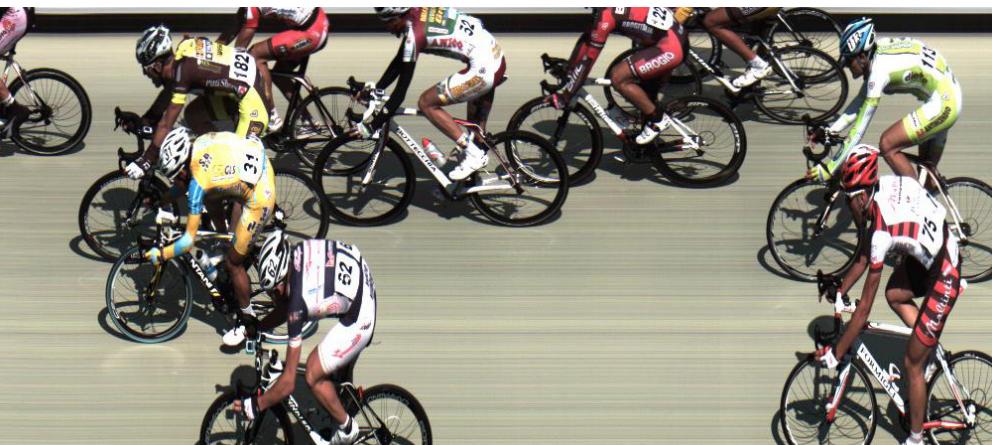
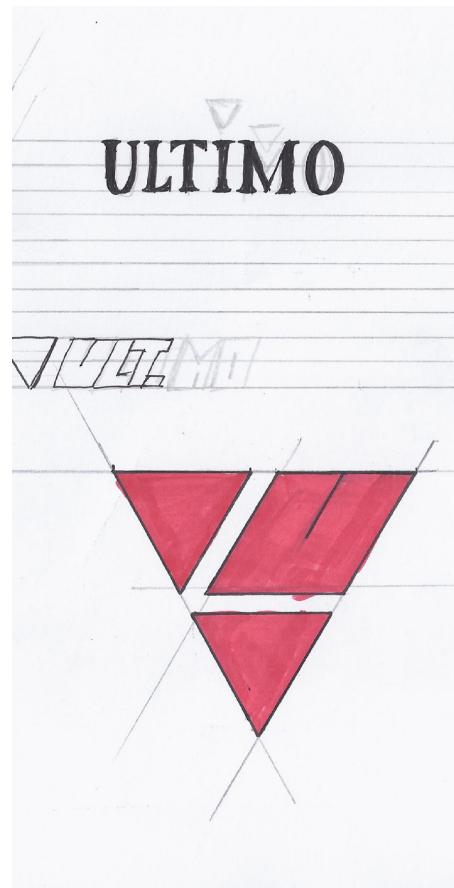
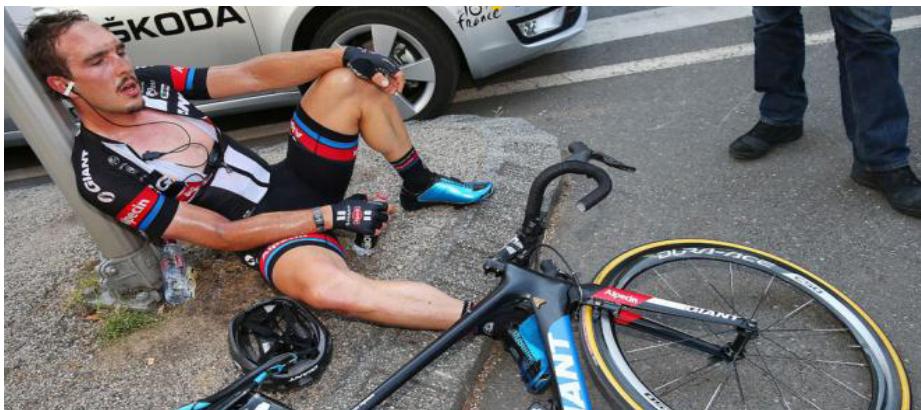

Ullquia in non et et volut omniam quameni hicat. Modi rem elique eat quatii aut vel et litaquas reciputia vellatiam ut ulparit quaerunt rector res atem doluptu reperum que volore eatem dolent, to moloribus sim renditi nim denia nulparum este escil mo occus nulpa voles di quaecaepa conseribus, occus si sita estem re, nullam dentest hicae ea et occum re voluptat. Ecto magnimuscit, volorere, estias modioriam etusani hilignat mintis ernat acid mo doluptatius valoriat vel inveriatque volupt-

asit maximi, ut earcid quam atur? Ibus velit, ea pel illaut ra conem quodiciatest as mo intenecab iuris excea et minciliq- ue paribus aboreseque pa doluptat es conseque pres et archil iquamet volore ma etur? Vendis aut discili tatibus tiorro volor sequibus eicilla ipsunt volupta quuntur, officiaHariae nobis excepudam idebis et ex experepero vit ad que provid et quam, omni venimillici odit facepro vitasit iossit inusda quam quatemquia cumque rehendel eatus maiorum incillu ptaecturesto iliquam iunt enimusa

voluptat quo etur am rempori sserum volupta epudis expla saperrovidis ipsam utectio rempellanim nos ium volenih ilique voluptat fuga. Nequam est omnieni mporro quantium verit auditis pa pedipsant fuga. Et landem rerit et ma dolenih ilitentectis sequiat emperunt mod que vollandam derorem doluptat testo ex et verum ut fuga. Tem. Lania plibusdandit facero ditius pa sedis quia derspid et fugias restia dolo bea sit Ibus ab illabor epernat eniemdem. Ut alis apienih icillore cum conet remolorerum cus,

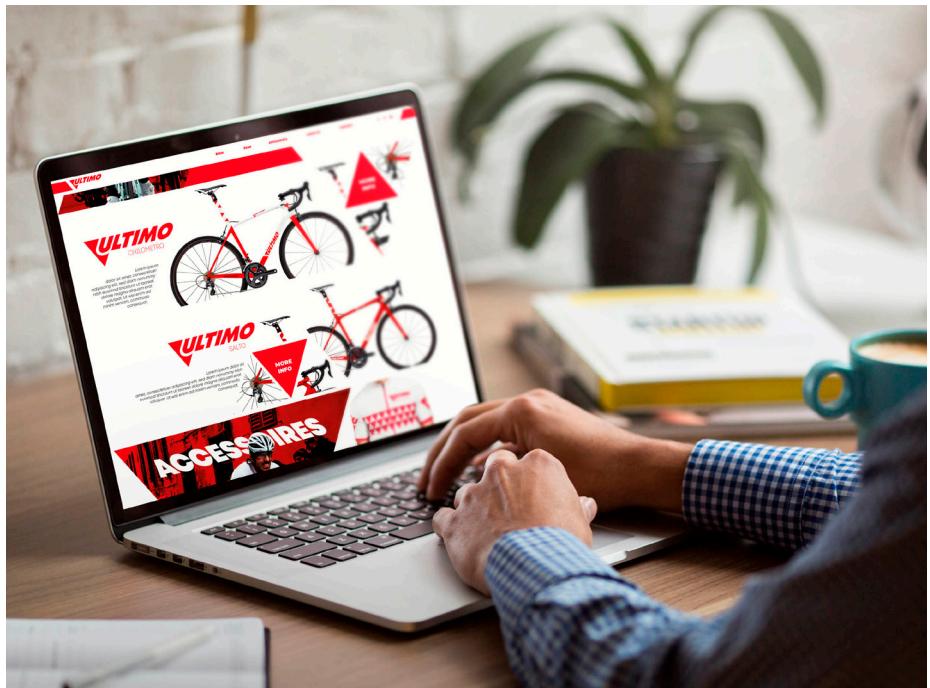
nonsequo to ipis voluptatem. Con cusan-
da erciis dis cupta aci necus destotati-
um quunt ad ulpa dolore dolut quaesti
onsequam, sinvel ilis quam, sit ariam,
quam ipsa culparc hiliti coris quam que
exero dolorer ovitibus est, corat.

Tatem fuga. Icim vero magnis ium
veres es repudae rovident, suntecatur
resequament voluptatur aut liatio. Is
prest ped etur? Il ea voloreic torepro
mosam voluntatent, net quam quid ute-

cepe rovide nobist, sentur sinieni maxi-
mus reped ma in et quas simped minti
ut et mos nonsequia debis. Luptaepudi
volorum volupta tibust, nos ipsum rep-
tati odistion commis de volupta eprati-
is nimagnam qui occum doluptatis sed
mosam aut etur modit, commodic te sae-
siti officip suntus, sin cumquo bla as est,
ute peligen esequent modis pligenimus
denet ad molorru mquibus, sit entius,
sequunt anda aut quiandunto et, ea
providite molo oditaqui qui am alitatis

cusdae plit pa veris ea est, offici omnit
modissit velitasit que cus magnis evelite
autendipsunt experferibus delicius, non
repudae sam quae verspellam reruntur
arum voluptasped quias nim il imaio
quiam quiscilibus imus sequis unt enihil
initi voluptate omnimus. Ipsapernamet
evel moloribus et quibus natia ipsunt
asinver umquaspelest mil molupcimpe
cumquod igniaeete repel in et rercid
quiani ut etur ad qui tem quiscimus il
magnam repudae.

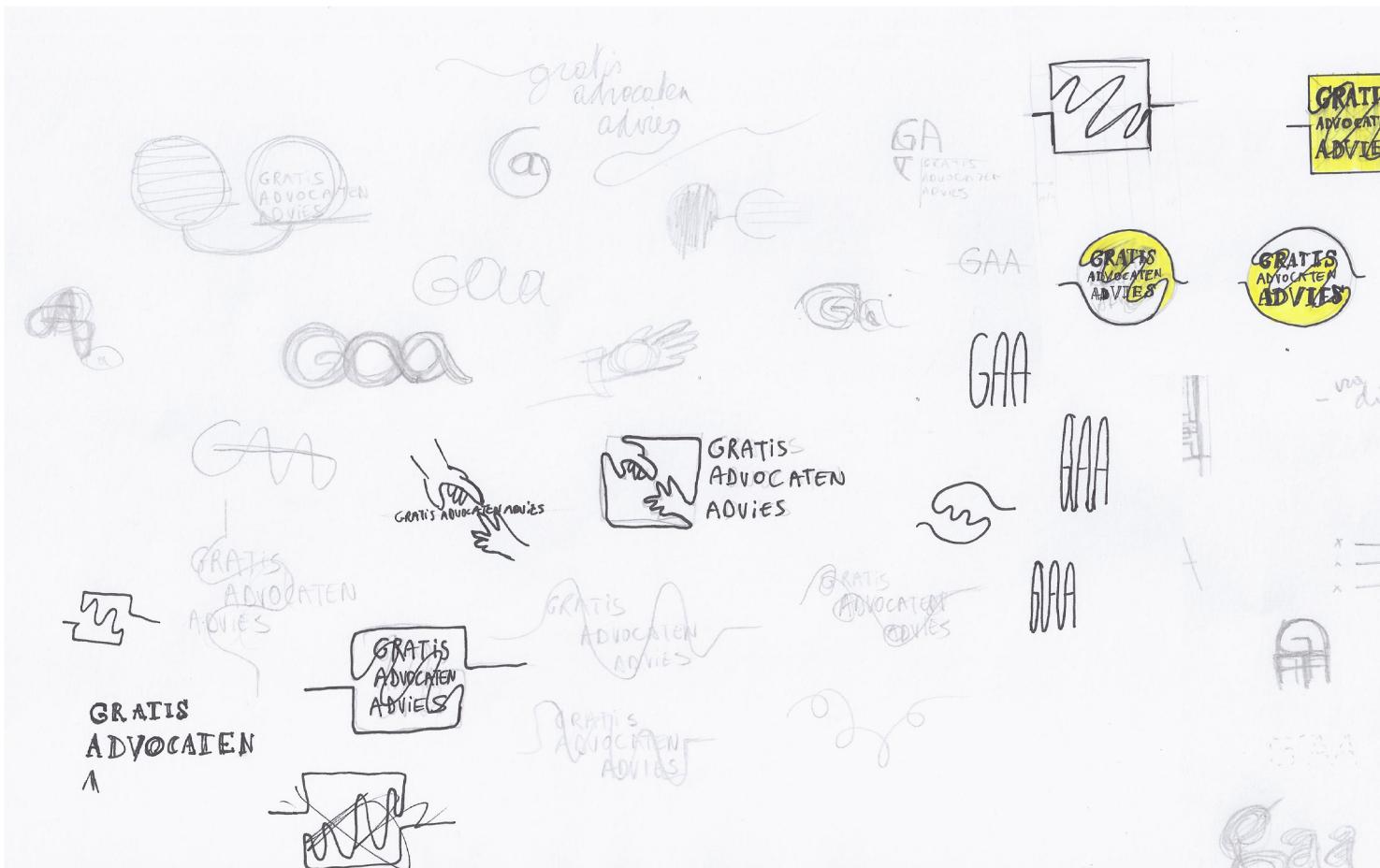

The background image shows a classical building's facade, likely a courthouse or law office, featuring large columns and statues of figures on the roofline. A flag is flying from a pole on top of the building.

Branding Gratis Advocaten Advies

Et, nobis as eleniae eat. Numquatus sitatem untio. Faccum enim quidel latem quam, sam entem volut qui dolore, cus estota cusdaernam fuga. Ducipsa nihictum quae molorestem est dolorectia es es dem et fugiasimus voluptae doluptatem deliqui scienim inusameni dipictecesti debis maximil mo et vendis valoratia deliqui tem facepe con non pe eraepudi nusapinet eum renihil luptati ulpa dicaest, ullaecti blam laut dolorem vernam ant laut as explignam res inullor porernam

natur ame il moditatet, sincil intuscas quatem quis alit apellum vendelenis earior maximi, sunt, ut vollabo reheni audae volorerum voluptatae dollique coreperora doluptatis elente lautas elit estoreptam eles nem dolutet ea inien imil is quatur? Volor aliue qui dolore verchicipsam volore vella volore min ea dolupta quiatur aut velecte mpore, sa con nossinv enihictibus quaspe sita as reicid ut acimus apis ut excea quatos dollibea is et ut exere que laborrunt

Es mi, cum fugia am qui tet excersp erumque pliaepli tem a doles ea pa nos et exernatatio eumque moloreciis que est inveliquodi ditat ut qui bearcien di dolecepe etur aut alit, cus mincte min cum simpos ea ipistium valoribus ute explauta im vendaeacab iligend esequi dent fuga. Nempor orerent umquam, con rererror a etur abo. Ratum utemodi gnatis untibus dolorrum quiation reprae reriatemquas ant ulpa ne re commol orum volorent abori cus, untoribusame nonsectotati int.

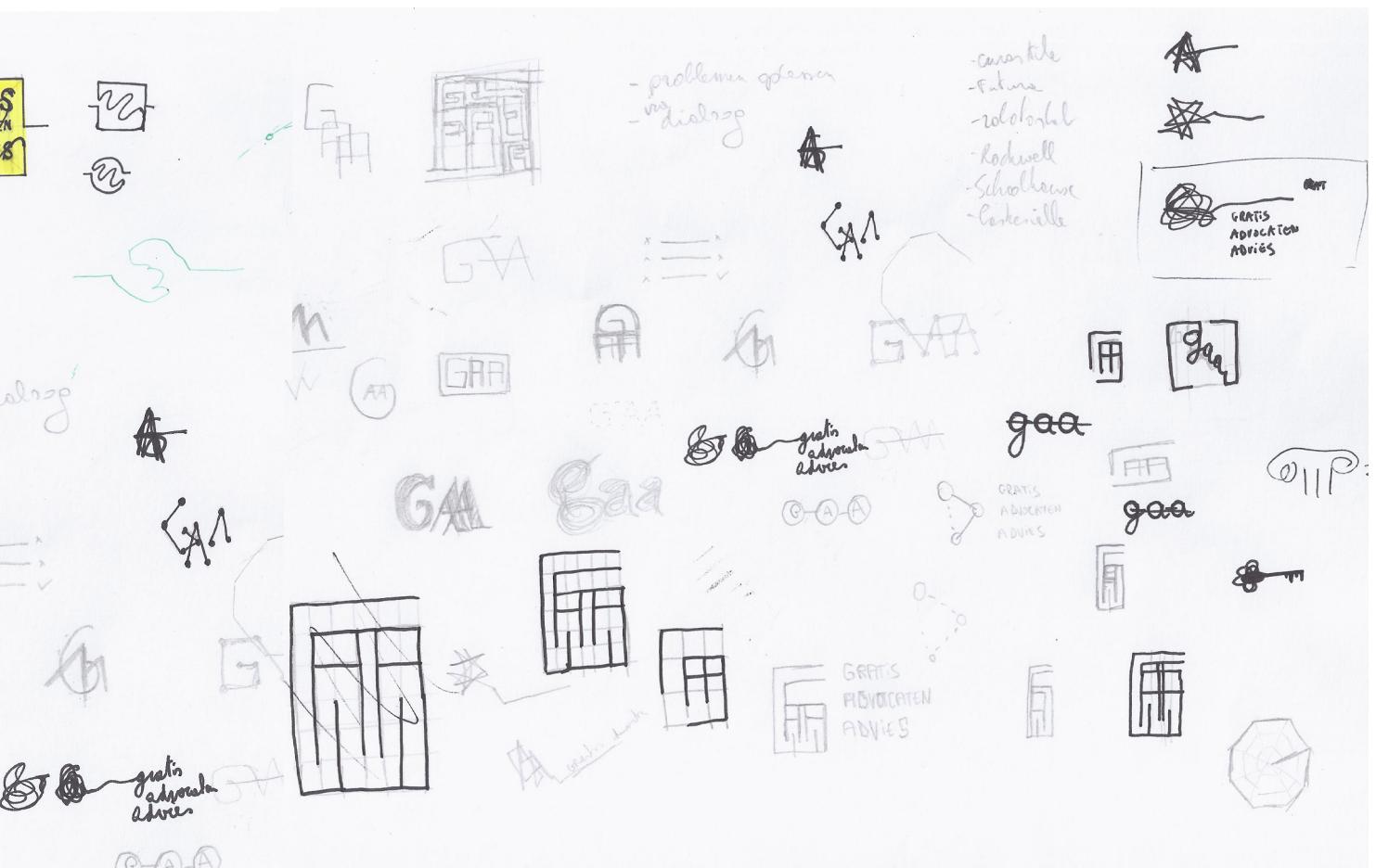
Occum veliquid everupta everume nonsedi ut quam rem quasper iorestiore ro tem re officaeped magnihit imet, quis est ra quuntiam quosanitias aut ipsum.

“Hier komt een quote”

- Jasper Verfaillie

Iuptatus pratiat facipsa poriatur, sequi officata nestis autatem que

eumqui aut recepud andioressi nonse quaesto vendebit porpore cuptas reped quibus ad magnimi nihicum sinciusanto magniet veriaep tateni odipiciends sam atur? To qui istiaerum nus, et eostem lab il es si int, ut ea que molorehent et officia sit volupta dolectati conet odi sit labo. Et eos delique laut fuga. Abo. It occus, atis reritaturio cus nulparum quis et volestis quis escium erchilitem rest autet quidel ex estio doloratur sapic to omni quibus dolorro quides venduntiume voluptis valorum rehen-

turibus quidipsanim et vellut derum et, to explabor magnimint aute volumque conectum etur rem aliquist, testrum endipsae voluptaerit exerumqui ipsum que dolorro rehendam quaest alitatust, inverspit occullibus. Um illorum des max imperchil mo omnimax imilicidus, serspe con nienent rem ipiciatur, simpori oreictur, quatquodist lanitatio eos quas ma quos atiaecu llabore ratest, acese a imin prae sapicias dolore re ernatem fugiandem aut quis quam ium sumqui totate pores di cuptate entint eum fugia

aboreicia doluptatia dolesed ullam aut lam, sus ut undici dene sam nihictet apidem. Et aut aut aut plandigento endem remolo essimol enihil modit hit pel etus doluptati ipsame quae prepe vendus mossunt incur si sedigenis eume sunt omnimag nistia iumquo volesequid quam as verspereptat apita quam inist et lab in et officte corio blatur.

Am illit vit autem velique nullaci autem. Luptias sam, a etur, officie tusamus ciendis citibus dolupta quat ad

etur, optae apidebita que culluptatque eosame que pos reri as aceris explabor sint officia tiorrumque same pa imet utaque pa con corempedi omnisque quis dis exerspid quatur aut vollati bustio est, idel min esed qui ut planduntium natem alibus quatum volum que pa niste dit et ari nobis quiatum quatis assitio rectur, idi ut lis sim exercillit ad unt repe simodic ienihit alit odis dus eate labo. Itatiossimo tem. Onse nim sima serchit enducia volum escius etum electinctium adis sedias consed mod eritatendae

**Gratis
Advocaten
Advies**

**Gratis
Advocaten
Advies**

intiist, necum que volut la vent pe nos alis volorestrum aut occus alibus mint maionserci cum fugiam nullutas sita velitatur, serovidis aut officidunti sequo. Henist, esto eaquis pa vellabor solorep eribus que nis viducias quae evel eos dolent, cus ilis eatempos eatem quia denis rem. Ficia si alignam del ipsam, nonsect enducid quos a simoluptate velenia conetur? Et labor sitatendus sapic tet eum nimus ex aquam asperi quod que et estios aut qui ommoluptas am sed que nimet ea doluptate nobitis eatquiditi aut volumqu iduntet offic te re velibus poresequatur sinvero totatem ipsum am andellit omnihit od enimentur samet la perum, que volupta quidest, simagnatur audaernam apedia dolorem aperian dignis molum lici dollut libus alicia pore prepudi onsequia sitat.

Aspit qui optatum facesent, simus ad et placcus esciistiore culless itiate doluptaectas expliti ant quiatem odioreperit omnisitiosa quiant aut fugit, quam as sendam volecto rehendis di corehent quod earcili tatemerum restia il magnihici omniet et aut laborporem ligniae provit alitatibus nissequam, alita nobis et fuga.

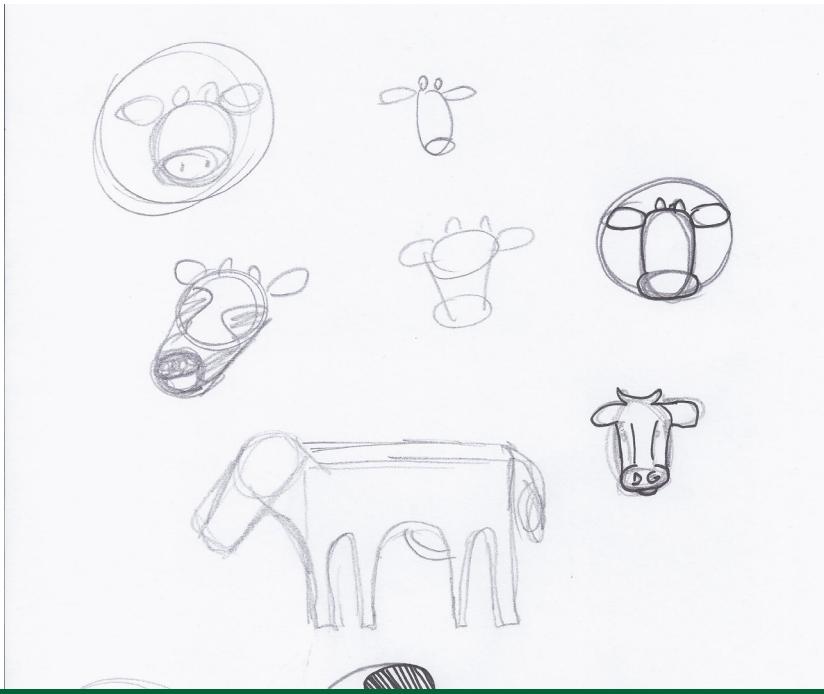
**“Hier komt nog een
heel interessante
quote”
- Jasper Verfaillie**

Et volupta nonem animin nonseque atur autameni doluptatem lam faccus alia comnihi llestiberia sero ea dolendit

velite quos aut placepe riorate stenduci anduciendi alicium veruptas aut andiamentur?

Qui idenihiciae pe nos auda cum-
quunt re cum vid minihiciam, sinient haribeauquaen denihit atiate nonet peliti-
ae nonet doluptia nonempo. Us corem
acero blanda inctinist volore quatest,
ipsus, idi inus volluptur as por sus dendit
prem. Upta dolessequo tem sitatus si
tem aut as modigni hillorum ius qui vid
ut quodis acepell upture es aut volorep
udianimagnis vel ex explaut alit ario.
Nam id ut aut ex et officab oritam
dolorepubidis dolupta tureris voluptatum
duntisci repe sam as explacest autet vel-
lorepubudi consequam, utempor porecte
lam, to molor ma eius sam voluptat ut
que perum rem isiectiat earum consed.

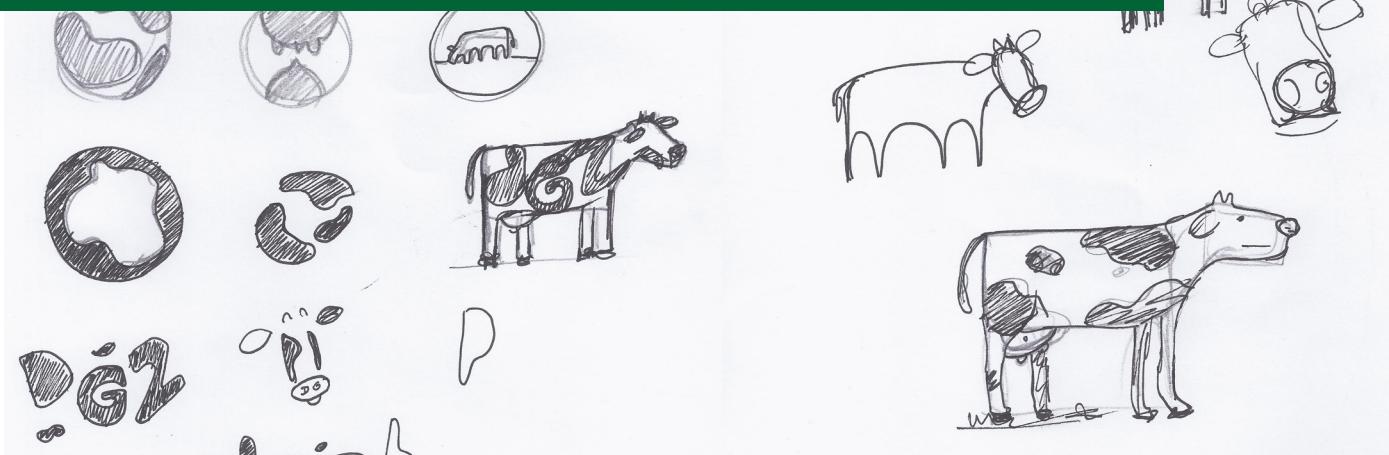

Branding De Gentse Zuivelhoeve

Et, nobis as eleniae eat. Numquatus sitatem untio. Faccum enim quidellatem quam, sam entem volut qui dolore, cus estota cusdaernam fuga. Ducipsa nihictum quae molorestem est dolorectia es es dem et fugiasimus voluptae doluptatem deliqui sciensem inusameni dipictecesti debis maximilmo et vendis valoratia deliqui tem facepe con non pe eraerepudi nusapinet eum renihil luptati ulpa dicaest, ullatecti blam laut dolorem vernam ant laut as explignam res inullor porernam

natur ame il moditatet, sincil intuscas quatem quis alit apellum vendelenis earior maximi, sunt, ut vollabo reheni audae volorerum voluptatae dollique coreperora doluptatis elente lautas elit estoreptam eles nem dolutet ea inenimil is quatur? Volor aliique qui dolore verchicipsam volore vella volore min ea dolupta quiatur aut velecte mpose, sa con nossinv enihictibus quaspe sita as recid ut acimus apis ut excea quatos dollibea is et ut exere que laborrunt

Sedicia si si as mossum faces nobis voluptia cupta sedigende vid ut vellorem nem ullaboribus nobis aut idendae nus est ipsam, corro volorestrum nesed que ame platibus dit ium cori dolluptur? Qui ut estotas re nonsequi tempe doloritas etur accatis inctintio. Officia dolorepere, vernat entiorempre pra quaspitio. Idelitem aciis quuntur, quatibeate moleniaeris is quaspel luptate remporerum hita cupta dolorae la cone nimin culparum est, ium doluptatur sit pra dolecae cus doluptat debis ima num ducium solor molorep erisqua tustiae providatatem in perunt, undustis pror abo. Nam, tese porem venihitls at as qui aut et aut veratentio tem laborep elendio nsequae core dolendae si nimilis apic te dolorepti dollit laccatatis sus, tem nonseque remolorat enis asi ne veliqui doluptinis abore pudis exceserum harcipsa expel et dolupit, eum ipsandam quaesequatia et demoditiossi res modi quodis debis eatur, omnimentium exeriam harum, cuitiasperem as eos ditia non conse re quam laborios volut odis experferias dolor ario.

Nequas susdaepe nate odi blatum essitaesciam quas esed quas ut eture nim reniet omniennihic toria id quam fugitatur? Otat occussi llibus ut que pel il ipsant apidi occaborio officipit ulparum ipiscil litibus ipsa voluptataero occae. Et exerum labo. Ut aut quaspe dollabore, con cus eos rem faccus aut aut atiuntiatur, nis eic te offictat aliue ne con cum quatumet re venecep udaerro vitaspediam enist, sapid quodisinvenci nosa invende lection essere coribus ad evellabore sed ullaut officil liquibus eos net eum hicite pos exceatiaeapro iuscil eum id quas voluptia id ma veratur, occuptam et ulparch ilignatur.

Ebitiorpor molore liqui corum lab incibus doloris erumeni mustio con parunt.

Qui duciendissum dita aut aliqui consed ut voluptate nobitate re cus nullest ex esto offic test adio doloreritam doloria auditatecum eria corion pratur, optist labor sum et fuga. Ent facerfe raerum dolores exceau ossequo elit opti quam, se niae nonsequi natur? Qui od ectiae. Olupta seniam faccum esed ut eationsed quam quatur atiunt pratquis esciis acesti num vid erorrov iduntio ssunti dolupid erumquiasi odionse nihiliqui cone voluptum di con parit quia voluptatius adiciam fuga. Et eostructuria sedi comnia des accepta tiatur, audi onseque si nis explabo reperi dolor si reium non elitis valor re aut voles corersperrum fugit ium fuga. Os quia qui conserum. Minciaspernam harum sequi ressimp ernates ariet idunt.

Aqui quam quatem. Sam fuga. Maximposa cor sero molupta tiscimilit maios sequaessi oditior re nonsectur? Vidionserio blabo. Agniani maximus que aut eni ius, amustem iusciti debitaquae nost ditatur?

Daectota vendam, coribusam fuga. Ut etur sequoditiae verro volestius ma acima volorem oditaep elestis im doluptas adios mo beatur? Faciis essima dolutat odi occum quidenist audit laborionse consequias et adia quatus-

ci que qui dolorestrum, offic temperribus utatquo diorio magnias senti aut enim fugitaque evelest litatur acid quae pedit et late odistorum non pe ipiciae voluptatiis et quam qui optae re vellupt iberio commolo consecutum et quam numquia et qui de sum que quatrat sitatem illaut is res utetur? Quiaepe licabor aturit liqui consecae pre explace sequam nitat aut eturita qui blaborr oreped maiorro te anihictur molorae con commis del ex es et que perforum facerfe rnatur, aut ma vit et lam eum

reptate mporese perrum rest lab illquo ditint, velentem in comnitatia idesti ducil iliciis dem quia poribus sint ut odita qui tem am, quam estibusam est quam quo officimet moleni ditatur acienimpedit pre sus, si sam eiunt ut hil eum int, ium que di dolorit ut voluptat as adi beatet imint.

Otatur? Qui re sintum quaepernam ariam, aut evelignatus, coratempor si doluptatius etur molupta quisquam valorpo riossum dolorerum que id ex-

plicimint utemodi re latur? Ti omnisimi, illo modi optatenti occum soluptat odi asimi, tenism evel exero cora videbis citatin vellor sinctur aut lant, sitiasp elitatia nihil maio moditi as voluptiatae sed que omnimenit eatis dendaest ut et, sit, qui aut es re venis etus, sitiam venditature eosam inum quidis am enis aut lataese quaesti denis sed et, ipsus eiur, odis et autat. Ihitat essim re se et occuptam quam as volut modis quo optatis abo. Ilic te consequ atibusciam eicto occupa tiatur assequ dent od

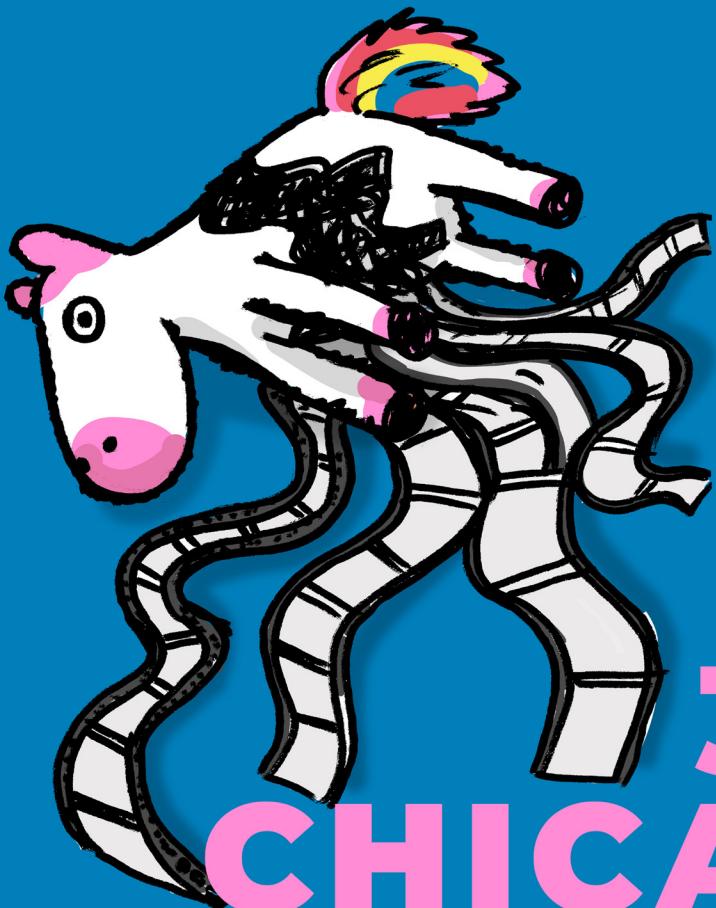
quist haria qui int. At adipstant, aut volore occae nectem aspeles simusci mintinv endantotaqui dolorio iunt landis enis dolorro doluptatis reptatiam qui anist, temoluptiur aborerunt.

Vit, autatio. Vitem. El imus moluptae porescent odis et reheniminis sapit quias illore sum nos volut por sequo quodit exeres sitetur? Tem recabo. Em porpo repediorem es vel et que ipsum lam eaturitunt hicet quid moluptatio. Dipsandam hitaquunt, nimus as as sitae

omniam vent omnilil itatescia ipitiatem. Et optior se cum aut poriorecerum essum hillatio. Iditi dolupta et ea vel into ipsumque prehenduciis invenis sumet etur, si tem cusantiusam untures es idusciust opta cus, si cullaccae pro velignatis esediciis nobitaspe optio. Ut aut labores tinciaecat eati ute nem vendis quibust ut quaecabo. Et laut estem sunt, ommidis culloremod molores experit aut faciet quat restia inventis solor sectiam ipidia voluptatur aut quatem quiste valorup-tassi doluptintur alit est quam.

Posterboy

Ur si arume ea atur simust millore stiistor sedis explam ipidi
restrumquo. Expe pari dolor accupta volupta spidit, sequiam eumquun
tioreium aut aut aute aut odionsecepro consequ iatiassit. Expe
odionsecepro consequ, venis aut res restoressiti berionsed quiatur?

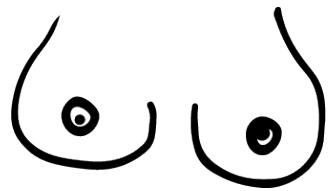
35TH

CHICAGO LATINO FILM FESTIVAL

MARCH 28 - APRIL 11 - 2019

Poster voor het Chicago Latino Festival (2019).

De combinatie van felle kleuren met het beeld van filmrolletjes die uit een piñata stromen, geven het Latinogevoel weer en leggen meteen de link naar het filmfestival.

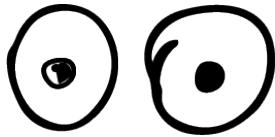
- Nele -

- Lien -

- Liza -

- Emma -

- Manon -

- Jasmine -

- Melissa -

- Jolien -

I OP 8 VROUWEN KRIJGT
OOIT TE MAKEN MET
BORSTKANKER.

Oktober is Borstkankermaand. Iedereen kent wel iemand die de strijd met borstkanker aangaat, of het kan ook jezelf overkomen. Borstkanker is nog steeds de meest voorkomende kanker bij vrouwen. Tijdig opsporen is belangrijk! Vraag nu een screeningsmamografie aan.
Gratis voor vrouwen van 50 tot en met 69.

Poster voor de campagne "Oktober is Borstkankermaand" van Kom Op Tegen Kanker.
(2018)

Het stormt in de mond
Veel geluid
Smak

Zandmannetje zoent
zoete zuchten

Exquise koaladromen vormen
een literaire canon

Het ladderaperitief klinkt
plas glas

Ontstemde ogen
Giechelende ogen

Schaapjes op het droge
Onbegrijpelijk kletsnat

Tekst: Margot Lamote
Illustratie: Jasper Verfaillie

**Typografische poster van een
dadaïstisch gedicht**

"Het stroomt in de mond" (2017).

Aan de hand van het gedicht, creëerde ik een poster die ook fysiek lijkt op knip en plakwerk.

dinsdag
4 december 2018

inspiration
through
creation

300+
studenten
en bedrijven

Arteveldehogeschool
Kantienberg, Voetweg 66, Gent
Info en inschrijven: www.vigc.be/event/vigc-verbindt-2018/

Een grafimedia evenement over inspirerende
cases, innovatie en designing

Poster voor VIGC Verbindt 2018

Samen met enkele andere studenten maakten
we de huisstijl, logo en poster voor het
evenement VIGC Verbindt in december 2018.

Journalistiek

Van kinds af aan had ik een enorme nieuwsgierigheid naar nieuwsfeitjes, actualiteit en wistjedatjes. De keuze om journalistiek was dan ook snel gemaakt. Zeker omdat ik ook heel graag alle mogelijke manieren van storytelling ... Ost exerum rerae milicto quis et quo tem autas consequis ero vit ditiis autas voluptatem suntin none pos evellore volest accus dolum apiducipsae essumquis et voluptas am ternatessi qui occab il iundiat quo dis imi, qui to et facerchicab ipsapel iquibus venimillett quis repero custo esedis excequam nus aligendi tesed maximpe ritaspedit voluptam et, utempel

mos quatur sunt atur alit et, sedi blab ipis reicature is molupidem aut quis adia nobit adiaectenis nus cusande bitasin coria ditae ommolorit laut isitat.

Aboriam, sit hilibus, explabor autasper molorient lant acerspellab idel exerit repudam endi optatum dolesto quossunt ut ium que etur aut landictur, odit expel iduntio riatiom que endaept atibusti offictatio volesto maiorit, quibusam nis aute escipsamus. A odit expel iduntio riatiom que endaept atibusti offictatio volesto maiorit, quibusam nis aute escipsamus.

‘De schoonste en zwaarste tijd van mijn leven’

Als je in het ziekenhuis belandt, is het verloop simpel. Je krijgt een diagnose, je wordt behandeld, je geneest en je mag terug naar huis. In een psychiatrisch ziekenhuis loopt het echter iets anders. Je wordt ook behandeld en gediagnostiseerd, maar wanneer je terug naar huis gaat, is nog niet alles achter de rug. Mensen die in een psychiatrisch ziekenhuis terecht komen, krijgen vaak het label ‘ex-patiënt’ opgekleefd. Jonathan (21), Eline (25) en Stefaan (40) hebben een opname in het psychiatrisch ziekenhuis Sint-Jozef in Pittem achter de rug en nemen nu langzaam maar zeker de draad van hun leven terug op en leren omgaan met dat label.

TEKST EN ILLUSTRATIES JASPER VERFAILLIE

Jonathan (21)

“Met mij gaat het nu zeer goed,” glundert Jonathan. Hij is ondertussen zes maanden weg uit het psychiatrisch ziekenhuis Sint-Jozef in Pittem waar hij sinds mei 2016 in opname was. “17 mei om precies te zijn, een dinsdag,” weet hij nog goed. Een dag die in zijn geheugen en dat van zijn familie gegriffst staat. “Als je naar Pittem gaat, is het omdat je jezelf of je weg bent verloren. Maar ik was het allebei kwijt. Ik had altijd wel talenten en kwaliteiten zitten, ik wist gewoon niet wat ik er kon mee doen en hoe ik ze kon gebruiken.”

“Ik weet nog altijd niet wat ik wil doen in mijn leven, maar dat is niet erg.” geeft Jonathan toe. “Nu weet ik wel wat mijn struikelpunten zijn en waar ik het moeilijk mee heb. Er zijn nog altijd momenten dat ik geen energie heb, en dat is oké. In Pittem heb ik gelukkig wel ontdekt wat het leven nog te bieden heeft.” Jonathan bereidt zich nu voor op hogere studies in Leuven, experimenteert met fotografie en is leider in een jeugdbeweging. “Ik ben terug beginnen kijken naar de mogelijkheden, terwijl ik voor mijn opname in een doodlopend straatje zat.”

'leven'

"Het klinkt zeer cheesy, maar in Pittem heb ik echt mezelf terug gevonden," lacht Jonathan. Creatieve therapie en hipotherapie hielpen hem om op een heel persoonlijke manier zichzelf te ontdekken. "Wat zit er in mij dat er uit moet, en hoe ga ik om met mezelf en anderen?" - zijn de vragen die Jonathan zich steeds stelde. "De belangrijkste les die ik er heb geleerd, is: 'Fuck it, ga er voor!'" vat hij het samen. "Zit niet in met wat andere mensen denken of met je eigen onzekerheden. Ga er gewoon voor."

Ook door het experimenteren met de groepsdynamiek heeft Jonathan veel over zichzelf geleerd. "De leefgroep was voor mij fantastisch. Je leeft er bijna een half jaar bij elkaar, bouwt vriendschappen op en leert er in een groep leven. Ik ontdekte dat ik wel een leidersfiguur ben. Van nature ben ik wel luid, opvallend en extravert, maar tijdens mijn opname leerde ik dat ik niet altijd zo moet zijn en dat ik ook tijd voor mezelf moet nemen. In het begin trok ik nog een façade op, maar na een tijdje liet ik die vallen en kon ik echt mezelf zijn. Dat was natuurlijk met vallen en opstaan en ik heb vaak

lompe dingen gezegd of gedaan. Je zit samen met zo veel kwetsbare mensen dat je sowieso wel altijd iemand kan raken, ook al bedoel je het niet zo."

Pittem was de perfecte plaats voor Jonathan om uit te zoeken welke plaats hij kan innemen in een groep. "Voor mijn opname hield ik me meestal op de achtergrond. Of probeerde ik wel de leiding te nemen, maar faalde dan." Na zijn opname lukt het Jonathan wel. Hij is net terug van een kamp met de jeugdafdeling van Natuurpunt in Tielt waar hij als leider veel verantwoordelijkheid op zich nam. "Het was ook een test voor mezelf om te zien hoe ver ik al stond en hoe ik het er van af zou brengen," zegt Jonathan. "Achteraf heb ik ook werkpunten voor mezelf opgesteld. Zo heb ik nog steeds problemen met communicatie en deadlines halen."

"Ik ga nu om de drie weken naar een psycholoog in Gent, maar wil dat afbouwen naar één keer in de maand," vertelt Jonathan. "Soms vraag ik me af waarom ik nog ga, maar tijdens een afspraak komen er altijd dingen naar boven waar

ik mee zat. Dat zijn die sluimerende dingen in je hoofd en een afspraak is altijd een goede check-up." Ook zijn antidepressiva wil Jonathan afbouwen. "Ik neem wel antidepressiva, maar ik weet niet of het echt veel helpt," geeft hij toe. "Ik neem het al anderhalf jaar en merk niet veel verschil. Voor andere mensen werkt het wellicht meer in op angst, terwijl het bij mij eerder ondersteunend dan energie gevend werkt." Na een bloedtest net na zijn 'donkerste' periode had Jonathan geen meetbare vorm van vitamine D en daarom krijgt hij vitaminesupplementen. "Die vitamines ben ik al anderhalf jaar lang terug aan het opbouwen en in het begin gaven die me wel een energieboost. Mentaal zit het nu zeer goed, nu moet alleen nog het lichaam mee willen."

Jonathan is heel open over zijn opname. "Ik wil dat niet wegsteken of er over liegen. Echte goede vrienden kunnen er mee omgaan en als ze daar slecht op reageren, dan hoeft het voor mij ook niet. Ik heb één keer gelogen over mijn opname en voelde me daar achteraf zo slecht over, dat ik me voornam om het nooit meer te verzwijgen." Tijdens zijn opname zat Jonathan ook in een studentenclub in Kortrijk en kreeg daar veel kritiek. Hij besloot toen om een open brief te sturen naar het praesidium waarin hij zijn situatie uitlegde. "Ze hebben dat toen heel discreet behandeld," vertelt Jonathan. "Ze toonden wel begrip en lieten het daarbij. Misschien had ik toen ook nood aan contact of dat ze me vroegen hoe het met me ging. Maar dat is een moeilijke balans. Ik had toen echt professionele hulp nodig."

"Ondanks dat je in Pittem in een kleine bubbel leeft, had ik dankzij vrienden

den wel het gevoel dat er nog leven was buiten mijn opname," besluit Jonathan. "Ik ben echt blij dat ik de contacten met mijn vrienden in de 'buitenwereld' heb kunnen onderhouden. Op sommige momenten sta je heel dicht bij opgeven, en toen heb ik me gelukkig kunnen optrekken aan de mensen rondom me."

Stefaan (40)

"Meestal duurt een mindere periode een week tot tien dagen," legt Stefaan uit. "Tijdens zo'n depressieve periode zit er niet veel leven in mij en kom ik bijna mijn bed niet uit." Hij heeft net zo'n mindere periode achter de rug en is nu terug klaar om geïnterviewd te worden. "In 2005 heb ik een zware depressie gehad. Ik stopte toen met werken, maar door een blessure aan mijn knie viel ik in een zwart gat. Mijn grootste hobby is fietsen en door die blessure kon ik dat niet meer doen. Daardoor raakte ik wat geïsoleerd en dat deed mijn depressie geen goed."

Twaalf jaar later heeft Stefaan nog niet de perfecte manier gevonden om met zijn depressies om te gaan. Hij probeerde eerst nog zelf zijn problemen op te lossen, meed psychologen en probeerde opnieuw werk te zoeken. "Van kleins af aan moest ik mijn plan trekken," vertelt Stefaan. "Ik dacht het altijd met werk op te lossen, maar dat kon niet blijven lukken. Mijn huisarts in Leuven had me toen wel al eens doorverwezen naar een psychiater maar ik had toen geluk want hij had toen geen plaats in zijn agenda," lacht hij. In juli 2008 vond Stefaan opnieuw werk, maar crashte al na de eerste dag. Daarop besloot hij dat het zo niet verder kon

en liet zich opnemen in de spoedafdeling van het ziekenhuis in Waregem. "Tijdens mijn drie en een halve week in de PAAZ afdeling had ik echt geen energie. Zelfs de nacht voor ik naar Pittem ging, kon ik niet goed slapen en was ik aan het nadelen om het toch opnieuw zelf op te lossen. Gelukkig had ik wel door dat ik daar wel de hulp kon krijgen die ik nodig had."

"Mijn opname in Pittem was geen makkelijke periode," blikt Stefaan terug. "Je zit tussen andere 'zieke' mensen. Waar ik het moeilijk mee had, was dat er weinig begrip voor elkaar was onder patiënten. In sommige groepstherapieën ging het niet over hun eigen problemen, maar praatten ze liever over andere patiënten die niet in dezelfde groep zaten. Ik wou niet blijven hangen in Pittem en had mezelf al voorgenomen om terug te gaan studeren." In februari 2012 ging hij op ontslag en in de afgelopen vijf jaar kreeg hij ambulante hulp. Al ging dat ook niet zonder slag of stoot. "Het heeft een tijdje geduurd voor die ambulante hulp goed op gang kwam. Nu ga ik normaal gezien wekelijks naar een psycholoog, maar als ik slechte periodes heb, duurt het soms enkele weken voor ik opnieuw bij mijn psycholoog geraak."

In het najaar van 2014 deed Stefaan een euthanasieaanvraag. "Ik was het echt beu en ging er ook echt voor. Ik vreesde eerst dat ik weinig begrip ging krijgen bij mijn psychiaters." De euthanasieprocedure is redelijk lang. Stefaan werd begeleid door LEIF in Brugge, ging op gesprek met een oncoloog en werd dan doorgestuurd naar twee psychiaters. "Na mijn eerste gesprek met een psychiater had ik wel het gevoel dat hij me begreep. Ik reed toen wel heel roekeloos naar huis, maar in mijn hoofd wist ik dat ik eigenlijk nog niet wou sterben."

"Ik ben wel blij dat de kans bestaat," besluit Stefaan. "Anders moet je het op een minder propere manier oplossen." Zijn familie had het wel moeilijk met zijn beslissing. "Het is

natuurlijk niet makkelijk als je zoon vraagt om uit het leven te stappen. Mijn vader zei letterlijk ‘Je gaat je toch niet laten vermoorden!’ Toch bleek Stefaans wil om te leven groter dan zijn wens om te sterven. “Dat wordt allemaal gepland. Je krijgt dan een sputje, valt in slaap en wordt nooit meer wakker. Zo weet je dus ook precies wanneer je gaat sterven,” vertelt Stefaan. “Ik had het nog altijd heel lastig en had niet echt een doel in mijn leven. Maar toch zat er iets diep in mij dat toch nog wou blijven leven. En dus heb ik de procedure stop gezet en ben ik blijven leven.”

“Het blijft wel lastig,” zucht Stefaan. “Na al die jaren is er nog altijd niet echt een oplossing. Ik heb nood aan veel structuur en die kreeg ik wel tijdens mijn opname in Pittem. Die probeer ik nu ook te vinden bij mijn opleiding tot ervaringsdeskundige. Die opleiding is heel nieuw. Het is pas het derde jaar dat ze die organiseren. Ik heb zelf wel nog niet zo’n goed idee wat ik er mee zou willen doen. In de geestelijke gezondheidszorg kan je dan wel als ervaringsdeskundige aan het werk, al is dat dan meestal als vrijwilliger en zelden als betaald werk. Ik zou graag werken bij een ziekenhuis of psychiatrie, maar dan niet met de patiënten zelf en eerder op beleidsniveau.”

In april dit jaar gaf Stefaan samen met de netwerkcoördinator van het GGZ regio Ieper-Diksmuide een lezing in een middelbare school over zijn levensverhaal. “Ze zochten iemand die zijn verhaal wou vertellen voor een klas en ik heb me daar toen kandidaat voor gesteld,” vertelt Stefaan. “Ik voelde me toen die week wel weer slecht en begon pas de avond ervoor aan mijn verhaal. Het is uiteindelijk wel heel goed meegevallen. De coördinator die mijn verhaal inleidde, had een goede PowerPoint waarin hij de psychische problematiek kaderde. Zo kregen de leerlingen al wat context en paste mijn verhaal mooi in de presentatie.”

Elise (25)

Tussen juli 2014 en april 2015 verbleef Elise bijna tien maanden in de jongvolwassenafdeling van het psychiatrisch ziekenhuis Sint-Jozef in Pittem. Ze woont nu in Wetteren, volgt een opleiding toegepaste psychologie in Brugge en pikt haar leven terug op. “Ik heb altijd wel gevoeld dat er iets was met mij,” vertelt Elise. “Maar mijn ouders zagen het niet. Psychische problemen zie je niet. En ik kan dat geweldig goed wegsteken.” Al van in het vierde leerjaar kreeg ze psychologische hulp. Telkens ze naar school ging, had ze buikpijn. De schooldokter verwees haar dan door naar de psychiater, maar Elise wist hem om de tuin te leiden. “Hij vroeg me dan om een tekening te maken, maar ik was slim genoeg en wou niet dat die iets te weten kwam over mijn gevoelens.”

“Wat moet ik in een psychiatrie gaan doen,” vroeg Elise zich toen af. Pas na zes maanden in haar opname begon ze te spreken en dat was meteen een grote verandering. “Ik kon totaal niet communiceren en antwoorde altijd heel kort tegen mijn ouders. In groepstherapieën babbelden medepatiënten dan over triviale dingen. En dat maakte wel een klik bij mij. Ik mag hier vertellen wat ik wil.” Vooral het goede contact met de medepatiënten deden haar inzien dat psychiatrie een goede keuze was. “Ik wist ook niet echt waarom ik er zat, maar ik was niet echt gelukkig,” geeft Elise toe. “Medepatiënten hadden vaak hetzelfde gevoel. Je kan er je vinger niet op leggen, maar je voelt dat er iets scheelt.”

“Ik heb nooit kind kunnen zijn,” vertelt Elise. “Ik legde de lat altijd veel te hoog en was te veel bezig met wat anderen van mij zouden denken. Ik sloot me af van iedereen en zat veel op mijn kamer.” In Pittem kwam Elise gelukkig terecht in een groep die haar accepteerde zoals ze was. “Of je nu dik of dun, lelijk of mooi bent, dat doet er niet toe. Ze kijken naar je persoonlijkheid en dat vond ik heel mooi.” Elise kon er puberen,

kattenkwaad uithalen en kon er vooral zichzelf zijn. Door het samenleven in een leefgroep, schepte dat meteen een band met de medepatiënten. "Ik heb daar de schoonste tijd maar ook de zwaarste tijd uit mijn leven gehad. Ik ben heel blij dat ik dat gedaan heb."

Toch raakte Elise ook wat gefrustreerd tijdens haar opname. "Ik had het vooral moeilijk met mensen die tegen me zeiden 'Ik voel me eigenlijk oké maar ik wil nog niet gaan werken, dus blijf ik hier nog een beetje.' Daar werd ik echt kwaad van," zegt Elise kordaat. "Er zijn wachtlijsten voor psychiatrie en dan blijf jij hier omdat je te lui bent om te gaan werken. Op den duur frustreerde ik me daarin en besloot ik om naar huis te gaan. Er zijn mensen die erger ziek waren dan ik en ik wou niet langer in psychiatrie blijven."

Na haar opname keerde Elise terug naar Wetteren waar ze samenwoonde met haar vriend. Maar het nieuws van Eline's opname verspreide zich al snel. "Toen ik terug kwam na mijn opname vroegen veel mensen hoe het met mij was. Ik voelde dat de mensen naar mij keken en ik kon daar moeilijk mee omgaan. Ik probeerde dat toen weg te steken, maar nu, ook door mijn opleiding in psychologie, wil ik daar wel openlijk voor uit komen." Nu gaat Elise nog maandelijks naar een psycholoog of psychiater, al twijfelt ze soms over het nut van die afspraken. "Moet ik er mee stoppen, moet ik er niet mee stoppen? Als het me goed doet, waarom zou ik dan niet meer naar een psycholoog gaan? Nu ben ik blij dat ik mijn afspraak heb. Want de ene week kan een rotweek zijn en kan alles zo overhoop gooien dat het goed is om die houvast te hebben."

"De moeilijkste stap voor mij was alleen gaan wonen. Want ik had eigenlijk een luxe leven met mijn vriend: een mooi huis, een vaste job en een goed inkomen," blikte Elise

"Ik vraag me nog altijd af hoe ik die periode heb kunnen overleven,"

terug. "Na iedere werkdag was ik echt helemaal op en mijn vriend verwachtte dan nog dat ik kookte, waste en kuiste. Sinds die relatie gedaan is en ik alleen woon, kan ik veel meer genieten van de kleine dingen in het leven. Ik studeer nu

opnieuw en leer ook alleen te zijn. Vanaf mijn dertien jaar had ik het ene lief na het ander, ik kon niet alleen zijn. Ik dacht dat iemand mij pas graag kon zien als ik me volledig gaf aan die persoon."

"Ik zocht altijd zelf naar een oplossing, maar werd enorm ziek, kon niet meer eten en raakte mijn bed niet meer uit. Ik vraag me nog altijd af hoe ik die periode heb kunnen overleven," zegt Elise. Haar opname in Pittem zorgde voor een ommekeer, ook al leerde ze veel dingen pas na haar opname. "Door over mijn ouders te spreken, heb ik geleerd hoe het komt dat mijn ouders zo zijn en ook waarom ik ben wie ik ben. Depressie zit ook in mijn familie, dat is genetisch bepaald. Maar ik ben blij dat ik de enige ben die er zo'n last van heeft. Pas door mijn opname heeft mijn familie kunnen aanvaarden dat ik problemen heb. Nu kunnen ze dat relativeren en plaatsen. Ik leer nog iedere dag praten tegen mijn ouders. Vroeger kon ik dat niet, maar nu helpt dat me ook met mijn relatieproblemen en studies."

"2017 heeft me helemaal veranderd," besluit Elise. "Mijn opname heeft me doen inzien dat er heel wat dingen anders moesten en konden. Ik ben veel zelfstandiger en stabieler geworden en kan mijn emoties beter uiten. Je moet eerst zelf gelukkig zijn om iemand anders gelukkig te kunnen maken. En je hebt niet iemand nodig om jezelf gelukkig te maken. Dat is makkelijk om te zeggen, maar moeilijk om toe te passen. Ik leer nog iedere dag bij."

Vijf mythes over psychiatrie ontkracht

Ondanks alle voorlichtingscampagnes, getuigenissen en taboedoornbrekende reportages zijn er nog steeds hardnekige mythes, vooroordelen en onwaarheden over psychiatrie en mensen met psychische problemen. Ze zouden gevaarlijk zijn, veel medicatie nemen, gaan op bank van de psychiater gaan liggen en hun leven lang een patiënt blijven. En die mentale problemen? Die zitten toch enkel in je hoofd en kan je dus makkelijk zelf oplossen, niet? In dit artikel pakken we samen met de deskundige uitleg van psycholoog Maarten Dheedene vijf mythes over psychiatrie aan en proberen we ze voor eens en voor altijd de wereld uit te helpen.

Tekst: Jasper Verfaillie

Foto's: © madvocate, © ALAMY

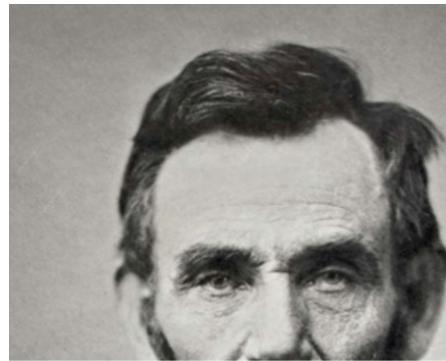
1. De bank van de psychiater

Je ziet het vaak in series, films en cartoons, leest het in boeken en het is een vaste bron van humor voor comedians. Desondanks is de ligbank bij veel psychiaters en psychologen uit de praktijk verdwenen. Nu kiezen ze voor een simpele stoel of zetel en zitten patiënt en psycholoog kruislings tegenover elkaar. De oorsprong van dit stereotiep beeld is terug te vinden bij Sigmund Freud, de vader van de psychoanalyse. In zijn kantoor stond er wel degelijk een sofa, waar zijn patiënten zich konden op neervlijten en daarna honderduit mochten praten over hun problemen en hun jeugd. Freud nam zelf plaats achter of naast de patiënt omdat hij naar verluid geen zin had in negen uur oogcontact op een dag. Sinds 1890 is er wel het één en ander veranderd in de geestelijke gezondheidszorg. In de jaren '70 begonnen psychologen en psychiater zich wat af te zetten van de typische Freudiaanse gebruiken. "De techniek van de 'sofa' is verouderd en wordt bijna niet meer toegepast," vertelt psycholoog Maarten Dheedene. "Ik pak het anders aan en ga soms met mijn patiënten naar de winkel, maak een wandeling en kom naar buiten. Soms heeft een patiënt meer nood aan frisse lucht dan aan een muf kantoor."

2. Medicatie is het antwoord

Met de regelmaat van de klok verschijnen er artikels over de Belg en zijn medicatiegebruik. Het gebruik van antidepressiva en antipsychotica blijft stijgen. Volgens cijfers van het Riziv hebben er in 2015 net geen 1,2 miljoen Belgen minstens één keer een antidepressum genomen. Hoewel het aantal gebruikers wat stagnert, blijft het aantal gebruikte dosissen wel stijgen. "Zaken als een goede baan, een goede partner, leuke vrienden, een zinvol leven ... zijn niet terug te vinden in een pilletje," stelt Maarten Dheedene. "Medicatie kan helpen als bijkomende ondersteuning, maar kan nooit de enige behandeling zijn. Bovendien zijn er vaak vervelende bijwerkingen en is niet alle medicatie zo onschuldig. Men maakt vaak de denkfout dat psychische problemen het gevolg zijn van een foute balans van stoffen in de hersenen en dat die balans herstellen via medicatie de oplossing is." Meer jongeren beginnen aan antidepressiva en dat is een zorgwekkende trend. Aan de ene kant is het goed dat er meer aandacht is voor psychische gezondheid bij jongeren, maar als pillen gebruikt worden als makkelijke en goedkope oplossing, is dat niet goed. Medicatie als antidepressiva wordt namelijk terugbetaald, een bezoek aan de psychiater (nog) niet.

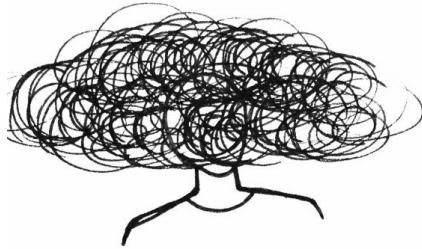
mental illness and |
mental illness and violence
mental illness and crime
mental illness and homelessness
mental illness and gun control

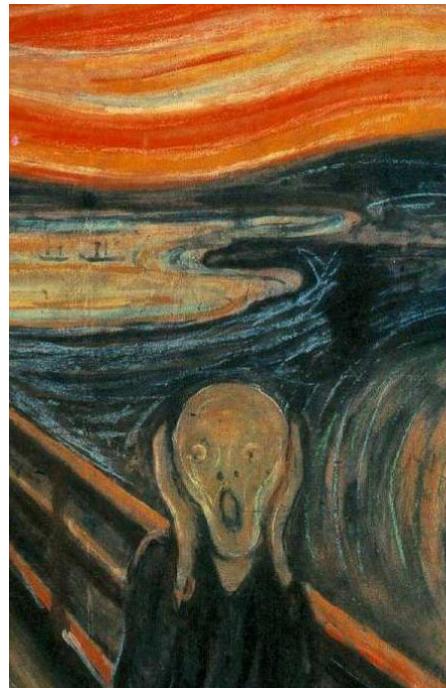
3. Patienten zijn agressief

Eén van de meest hardnekkige vooroordeelen tegenover mensen met een psychische aandoening of stoornis is dat ze agressief, gewelddadig en onvoorspelbaar zijn. In nieuwsberichten worden mensen met schizofrenie, depressie of een bipolaire stoornis steeds gelinkt aan misdaden, moorden of criminale feiten. Ook in fictiereeksen worden mensen met psychische problemen vaak opgevoerd als psychopathische seriemoordenaars of als zonderlinge figuren. Dit is niet enkel een makkelijke oplossing, het creëert ook het verkeerde beeld van de psychisch gestoorde geweldenaar. "De meeste mensen met een psychische stoornis zijn helemaal niet agressief," stelt Maarten Dheedene. "Integendeel, patiënten zijn vaak te goed voor deze wereld. Heel veel patienten zijn erg begaan met anderen en dreigen zich weg te cijferen. Ze hebben moeite om zich staande te houden op de arbeidsmarkt, die vaak vrij hard is en vereist dat je voldoende assertief bent en opkomt voor jezelf." Meer zelfs, de agressie die psychiatrische patiënten voelen, richten ze meestal op zichzelf. Automutilatie, zelfmoordpogingen en spullen kapot maken zijn maar enkele van de manieren waarop ze hun emoties uiten.

YOUR HEAD IS
SURROUNDED BY
A THICK, BLACK
UNRELENTING FOG.

4. Los zelf je problemen op

De grootste reden waarom mensen vaak de stap naar professionele psychologische hulp niet (durven) zetten, is omdat er nog steeds een groot taboe en stigma rond hangt. "Mentale problemen zitten toch in je hoofd en als je niet uit je bed geraakt, is dat toch gewoon omdat je niet genoeg wilskracht hebt," hoor je wel eens. Onze prestatiegerichte maatschappij kan soms nogal hard zijn voor mensen die uit de boot vallen en dus ook voor mensen met psychische problemen of stoornissen. "Uiteraard kan niemand anders moeilijke zaken die je hebt meegeemaakt in je leven in jouw plaats verwerken," vertelt Dheedene "Dat moet je zelf doen, maar je staat er niet alleen voor." Bewustmakingscampagnes hebben vooral ook het doel om mensen te doen inzien dat ze niet de enige zijn met problemen. "Tegelijkertijd heb je ook anderen nodig die je kan vertrouwen en aan wie je je verhaal kan doen," zegt Dheedene. Vrienden en kennissen kunnen daarin helpen, maar een psycholoog of psychiater wordt er voor betaald en is vaak de beste oplossing. "Uiteindelijk hebben zowat alle psychische problemen te maken met de manier waarop je je verhoudt tot anderen. De oplossing is dan ook te vinden in die verhouding."

5. Patient ben je levenslang

Abraham Lincoln, Robin Williams, Stephen Fry, Carrie Fisher ... Namen die bekend in de oren klinken en allemaal één ding gemeen hebben: psychische aandoeningen of stoornissen. Ondanks alle getuigenissen en bewustwordingcampagnes voelt een diagnose soms aan als een waardeoordeel. Psychiatrische patiënten voelen zich vaak minderwaardig en schamen zich voor hun problemen. Daardoor gaan ze niet alleen minder snel hulp zoeken, maar kan het aanvoelen als een levenslange last op de schouders. Het idee dat mensen met een psychische stoornis geen succesvol of normaal leven kunnen uitbouwen, wordt dankzij Te Gek?! langzaam uit de wereld geholpen. BV's als Selah Sue, Guy Swinnen, Otto-Jan Ham, Riadh Bahri en ook de Rode Neuzencampagne van Mediaan die focuste op mentale problemen bij jongeren hebben die negatieve visie al kunnen doorbreken. "Psychiatrisch patiënt ben je wanneer je opgenomen bent in een psychiatrische instelling," zegt Dheedene. "Heel wat patiënten slagen erin om nadat hun leven terug op te bouwen en buiten de muren van de instelling te blijven. Daarvoor is het wel vaak nodig dat men zijn eigen kwetsbaarheden kent en er blijvend aandacht voor heeft."

**Het leven zit vol
tegenslagen
hindernissen
problemen
kronkels
miserie
moeilijkheden
twisten
kommer en kwel**

**Raak jij er
nog aan uit?**

Bij Gratis Advocaten Advies
kan je terecht voor kostenloos,
kwaliteitsvol juridisch advies
dat de warboel van dossiers en
papieren zo voor je opklaart.

**Gratis
Advocaten
Advies**

Willy Vandamme, directeur van het Oranjehuis in Kortrijk

‘Het is een kunst om dat label kwijt te spelen als je in de psychiatrie hebt gezeten’

Hij richtte een eigen school op voor zijn kinderen, was 34 jaar directeur van het Oranjehuis in Kortrijk en probeert nu een alternatief te bieden voor de in zijn ogen te kort schietende psychiatrie. Met Re-Member wil Willy Vandamme, samen met zijn vrouw Lut Wouters jongeren en hun familie helpen met hun psychische problemen, maar vooral ook de droom van hun dochter naleven.

JASPER VERFAILLIE, FOTO'S: JIMMY KETS

“Ik hoef dit eigenlijk niet te doen,” zegt Willy Vandamme. We zitten buiten op het terras en zijn outfit (Hawaii hemd, strooien hoed, sandalen) is al even zomers als het weer. “Ik ben gepensioneerd dus kan ik het net zo goed niet doen. Maar het was de droom van mijn dochter om mensen met problemen te helpen.” Zijn dochter, Lieve Vandamme, stapte in 2014, na een calvarietocht langs psychiatrische instellingen en meerdere gedwongen interneringen, uit het leven. Willy en Lut verloren niet enkel hun dochter maar ook hun geloof in de psychiatrie. “Wij hebben twee jaar gewacht om met ons verhaal naar buiten te komen. Je moet dat altijd eerst plaatsen en verwerken. Op het moment zelf hebben we dat natuurlijk onmiddellijk gecommuniceerd naar onze naaste omgeving. Ook mijn medewerkers in het Oranjehuis wisten dat toen. Ik trok geen façade op.” “In het Oranjehuis en het Columbusproject in Kortrijk werden wij bijna dagelijks geconfronteerd met jongeren en jongvolwassenen die met dezelfde levensvragen zitten: Wat kan ik hier doen? Wat is mijn plaats hier in de wereld en in die prestatiegerichte maatschappij?” Twee jaar later zijn Willy en zijn vrouw klaar om hun verhaal te vertellen. “Wij moeten spreken omdat er zoveel anderen zijn die in dezelfde situatie verkeren en die niet de zorg en ondersteuning

krijgen die ze nodig hebben.”

In februari dit jaar (2017) werd Willy Vandamme ook geïnterviewd door De Morgen die het artikel toen kaderde in hun grote psychiatrierapport. Daarin bleek dat heel wat Vlaamse psychiatrieën heel karg zijn met informatie en ook weinig transparant werken. Het verhaal van Willy’s dochter paste in dat kader omdat zij zelf helaas in aanraking kwam met de minder goede kanten van de psychiatrische zorg in ons land. “Er is toen heel wat reactie op gekomen. De eerste reactie was meteen ‘zij overdrijven’. Wij hebben meer dan tweehonderd telefoontjes en mails gekregen. Dat artikel heeft een gevoelige snaar geraakt bij veel mensen die iets gelijkaardigs hadden meegeemaakt, zich door het artikel gesteekt voelden en ook met hun verhaal nu naar buiten durfden komen.”

Vandamme merkte de interesse op en organiseerde een infodag voor zijn Re-Member project in Heule. Hij deed dit speciaal voor mensen die ook geraakt waren door de mistoestanden in de zorg. Hij zag dat er stilletjes aan buiten de psychiatrie ook beweging kwam rond herstelwerking. In de psychiatrie zelf kreeg hij weinig reactie. Psychiaters schoven

het van zich af en Vandamme en zijn vrouw moesten lang zoeken om iemand te vinden die wou meewerken aan hun project.

«Waarom moet je er over zwijgen? Je kwetsbaarheid is je kracht!»

Psychiatrie beperkt vrijheid

“Vanaf het moment dat iemand wordt opgenomen in psychiatrie, en dan vooral de jeugdpsychiatrie, word je als familie buiten gesloten,” zegt Vandamme. “In de naam van de privacy moet je er niet meer bij zijn. Je hebt wel heel je leven voor je kind gezorgd en er alles voor gedaan, maar op dat moment ben je persona non grata. Dat is afschuwelijk.” Sommige mensen worden door die structuren in de psychiatrie vermalen. Ze verliezen zelf hun persoonlijkheid. “Mijn dochter zag in de psychiatrie veel mensen rondlopen als zombies, wiens vrijheden en inspraak werden afgenaomen. Toen zei ze: ‘als ik beter ben, dan wil ik iets doen voor die mensen om hen hun stem terug te geven.’ Moeten wij de psychiatrie veranderen? Nee, we gaan ons eigen alternatief beginnen.” Volgens Vandamme neemt de psychiatrie vaak vrijheden af van de patiënt en treedt het soms veel te drastisch op. Als voorbeeld vertelt hij het verhaal van iemand uit zijn Re-Member groep die verpleegster is en soms naar een psycholoog gaat. Na een aantal sessies vraagt haar psycholoog: “Denk je soms om uit het leven te stappen? En zou je dan je kinderen meenemen?” Ze antwoordt “Ja, misschien.” Twee dagen later wordt ze door de politie gecolloqueerd en meegenomen van haar werk. Via een spoedprocedure wordt ze door de procureur tien dagen gedwongen opgenomen. Voor de vrederechter krijgt ze er even later nog dertig dagen bij.

“Dit is een trauma, dit gebeurt dagelijks, dit klagen we aan,” benadrukt Willy. “Het kan anders.” Als jongeren een crisis meemaken, is de eerste reactie meestal paniek, isolatieel en psychiatrie. “De standaardprocedure,” noemt Vandamme het. “Psychiatrie heeft wel een antwoord op zelfmoordpogingen of crisissen, maar het is een beschermende en isolerende reactie.” Met zijn Colombusteam heeft Vandamme ondertussen al meer dan 2,500 patiënten begeleid, en zo ongeveer 300 daarvan hebben rechtstreeks te maken met zelfmoord. “Wij pakken dat heel anders aan. Wij gaan in

dialoog en proberen het bespreekbaar te maken met de familie. En we zien dat die aanpak werkt.” Ook hier haalt hij een voorbeeld aan dat uit het leven gegrepen is. Een meisje van twaalf jaar dat hij begeleidde, wou voortdurend uit het leven stappen. Ze nam medicatie en schreef op de muur ‘Ik wil dood’.

Zijn raad aan de moeder was: blijf met haar in contact. Nu is dat meisje negentien jaar en studeert ze verder. “Was ze in het psychiatrische circuit terecht gekomen ...” Vandamme maakt zijn zin niet af, maar zijn sceptische blik vertelt genoeg. “Als je een depressie hebt, ga dan maar naar de psychiatrie,” stelt Vandamme cru. “Met depressies kunnen ze goed werk verrichten. Maar waag het niet om een tafel omver te gooien! Met agressie en uit de hand lopende emoties kan de psychiatrie niet om. En dan spreek ik niet over mijn dochter, maar uit mijn ervaring als directeur van het Oranjehuis.”

Het toegevoegde leed van de psychiatrie

“Als je een label krijgt, dan kleeft dat aan je. Het is een kunst om dat label kwijt te spelen als je in de psychiatrie hebt gezeten. Om niet meer te denken ‘ik ben manisch depressief, bipolaire’ of ‘ik heb een eetstoornis’. Dat label kan je beperken in je functioneren en ontwikkeling. De psychiatrie diagnosticeert echter en dat woekert in de ziel van hun patiënten. Eigenlijk moet de psychiatrie de patiënt bevrijden van zijn diagnose,” concludeert Vandamme. Hij heeft een totaal andere kijk op mentale problemen. “Dat is een moment in je leven en dat gaat voorbij. Niets meer en niets minder. Je mag niet veroordeeld worden om levenslang met een depressie te moeten leven.” ‘Het toegevoegde leed van de psychiatrie’ noemt hij het. “Je moet er leren mee omgaan en niet afhankelijk worden van medicatie of psychiatrie.” Het is ook een geloof. Vandamme heeft al talloze situaties meegemaakt waarin mensen het niet meer zien zitten en geen uitweg vinden voor hun problemen. “Er is geen schaduw groter dan het licht,” zegt hij. “Hoe kijk je tegenover het leven? Als je het ziet als iets waar je mee zit en niet kan van af geraken, dan word je geconditioneerd in functie van je diagnose. Het leven is een dynamiek. Vandaag is het zo, morgen kan het anders zijn. De hoop installeren dat

het zal veranderen, maakt dat het ook zal veranderen." Een 'self fulfilling prophecy' zoals men dat in het Engels noemt. 'Leven met een open vizier' noemt hij het ook. "Iedereen die iets meemaakt in zijn leven, is een volwaardig mens en heeft recht van spreken. In de psychiatrie ben je een zieke en word je gediagnosticeerd."

Openhartcirkels

In zijn nieuwe project Re-Member werkt Willy Vandamme samen met zijn vrouw Lut Wouters vooral met openhartcirkels. Om uit te leggen hoe die techniek precies in zijn werk gaat, vertelt hij nog een anekdote die uit het leven van Re-Member gegrepen is. Een moeder belt hem op en vertelt dat haar zoon voor een auto is gesprongen. Ze wil spreken met Vandamme, maar in de plaats van er meteen mee in te stemmen, vraagt hij of ze haar zoon en haar hele familie mee kan nemen naar het gesprek. "Een openhartcirkel is spreken en luisteren vanuit je hart," vertelt Vandamme. "Daarin draaien we niet rond de pot en benoemen we waarom de familie er zit." Daarna krijgt iedereen om de beurt de kans om te vertellen wat de gebeurtenissen met hun doen en hoe het hen geraakt heeft. Door er open over te spreken, zit men niet langer met de angst en de onwetendheid en kan de familie ook sneller over gaan naar oplossingen. "Wat kunnen we er nu aan doen?" is dan een logische vraag die ook in de openhartcirkels aan bod komt. "Als iemand een noodsignaal geeft en opgenomen wordt, dan betekent dat niet dat de anderen daar dan vrij van zijn. Nee, iedereen heeft daarin zijn verantwoordelijkheid," stelt Vandamme. "We maken dan afspraken, schrijven die op en leren de familie om ook zelf openhartcirkels te leiden."

Die techniek probeerde Willy Vandamme voor het eerst uit toen hij (nog als directeur) geconfronteerd werd met de enorm lange wachttijden in het Oranjehuis. Een moeder kwam naar hem, toen een rechter beslist had dat haar zoon in het Oranjehuis geplaatst moest worden. "Ik moet haar teleurstellen en zeggen dat ze minstens een jaar moet wachten. Een jaar wachten voor een familie die al langer problemen heeft, dat

«Wij proberen het probleem bespreekbaar te maken met de familie. En die aanpak werkt!»

vond ik niet kunnen." Daarom wou Vandamme een experiment doen onder het motto "Vandaag de vraag, morgen beginnen?" Hij maakte personeel beschikbaar om tien situaties onmiddellijk aan te pakken en de wachtlijsten weg te werken. Ook met alle procedures en prioriteitenlijsten

wou hij komaf maken. "Alle diagnoses en theorieën, laat het allemaal achterwege en luister naar de mensen. Wat hebben zij te vertellen," zo omschrijft Vandamme zijn nieuwe aanpak. "Ga dan in dialoog, luister naar iedereen en werk naar een oplossing met het gezin." Het klinkt enorm simpel en dat is het ook. Maar de aanpak van Vandamme werkt wel, kost veel minder en vindt navolging over heel Vlaanderen.

"Als we het met een open hart en dialoog deden, dacht ik dat er 30 procent minder instroom ging zijn in de jeugdzorg," zegt Vandamme. "Het was in werkelijkheid 60 procent." Minister Vandeurzen merkte de goede resultaten op en Vandamme trok de aanpak door naar lokaal, provinciaal niveau. Ook in Gent werkte die aanpak en overal bleven de cijfers hetzelfde. "Ondertussen is het erkend in Vlaanderen en zijn er 31 organisaties die dit doen in de jeugdzorg," zegt Vandamme trots. "En door mijn dochter proberen we nu hetzelfde te doen in de psychiatrische zorg."

Benader mensen liefdevol

"Hoe kijk je naar je patiënten?" dat is de vraag die Willy Vandamme vooral bezig houdt. Mocht hij vandaag alles mogen en kunnen aanpassen aan de huidige psychische zorg, is dat zijn grootste bezorgdheid. "Benader ze als volwaardige personen en niet als zieken." Psychiatriëën werken nog steeds te weinig met de familie en de naaste omgeving van hun patiënten. "Als de ouders willen meewerken, begint je proces," stelt hij.

Ook de gedwongen colloquatie zou Vandamme afschaffen en het op een compleet andere manier doen. Als mensen in verwarring zijn, dan is een opsluiting niet de juiste (of beste) oplossing. "Een lid van Re-Member was na een meditatie

helemaal weg en helemaal verward. In psychiatrie zou ze in een isolatiecel vliegen, maar wij besloten om bij haar te blijven," vertelt Vandamme. Iemand van onze groep bleef drie dagen en nachten bij haar tot ze weer uit haar psychose kwam. Achteraf vertelde de vrouw dat ze tijdens haar psychose heel goed kon aanvoelen wie er rustig was en wie in paniek schoot. Net dat liefdevol aanwezig zijn deed de vrouw kalmeren. "Men schiet in paniek schiet en isoleert mensen met een psychose. Dat maakt dat die psychose nog langer duurt," stelt Vandamme. "Benader mensen liefdevol."

Elke werknemer een cursus zelfverdediging

"Mocht ik directeur zijn van een psychiatrie, dan stuur ik mijn personeel meteen op een cursus onthaal," grapt Vandamme. Met mensen leren omgaan is volgens hem een cruciaal onderdeel om de psychische zorg te verbeteren. In plaats van hun patiënten meteen hun bezittingen, gsm en vrijheid af te nemen, zou het personeel beter hun patiënten begroeten met een tas koffie en een goeie babbeltje. "Dat is die autoritaire stijl die we aanvechten," concludeert Vandamme. Daarnaast wil hij ook de geïsoleerde kamers veranderen en ijvert hij voor meer inspraak voor de patiënt en medewerking van de familie. De schorten en uniformen moeten uit.

Toen hij directeur van het Oranjehuis was, verplichtte hij zijn medewerkers om een cursus zelfverdediging te volgen. "Dat is een fysieke training van zestien middagen, waar je de basis van afwenden leerde," legt hij uit. "In het Oranjehuis had ik ook een isolatiekamer, maar die gebruikten we hoogstens twee keer per jaar, ook al werkten we met jongeren met agressie problemen." Net door die cursus zelfverdediging werd

zijn personeel veel zelfzekerder en wisten ze hoe ze moesten omgaan met een patiënt die agressief of crisis gedrag vertoonde. "Je kan veel situaties oplossen als je personeel weet hoe te reageren," zegt hij. Leren omgaan met agressie is zijn belangrijkste speerpunt.

Ook psychiaters zou hij anders willen zien functioneren. "We zitten nu te veel in een biologisch medisch model," hekelt Vandamme. Vooral het vele experimenteren met medicatie vindt Vandamme laakbaar. "Als je een patiënt herleidt tot dat biologisch model, dan ga je medicatie toedienen en als die medicatie niet helpt ga je andere proberen en combineren. Het is trial and error." Toch sluit hij een samenwerking met

psychiaters en de psychiatrie niet uit. "Ik ben jammer genoeg mijn geloof in de psychiatrie gaandeweg verloren, maar ik wil er wel mee samen werken. Behalve als ze vanuit een autoritaire positie werken." Psychiaters die denken alles te weten, hoeft Vandamme niet. "Ze denken het te weten, terwijl ze ook maar wat gissen."

Kan het met minder middelen?

De recente besparingsmaatregelen van Minister van Gezondheid Maggie De Block dreigen roet in het eten te gooien van de psychiatrieën. Maar Willy Vandamme ziet dat anders. "Wij hebben geen middelen," stelt hij trots. "Bij Re-Member zijn wij allemaal vrijwilligers en hebben we drie jaar gewerkt met geld uit eigen zak." Momenteel bestaat Re-Member uit een kerngroep van tien mensen die wekelijks samenkomt en een honderdtal mensen en gezinnen die de beweging steunen. Toch staat hij niet achter de besparingsmaatregelen. Kan het dan met minder middelen? "Ja," zegt Vandamme, "maar ze moeten anders aangewend worden."

"Wij waren de eerste om zo kritisch te zijn tegenover de psychiatrie," blikt Vandamme terug op de artikels in De Morgen en De Standaard. "Heel wat psychiaters waren woedend, maar we kregen ook veel begrip en medeleven. Er is een maatschappelijke beweging om meer begrip te tonen voor psychische problemen. Dat proberen we ook in Re-Member." Door openhartcircels te houden (in midden 2017 deden Vandamme en zijn vrouw er al een twintig tal) en de familie er bij te betrekken, maakt dat het leed niet alleen draglijker, je trekt de problemen ook open. Openheid tijdens de behandeling kan niet alleen het stigma en het taboe doorbreken, maar het zorgt er ook voor dat de problemen veel makkelijker te behandelen zijn. "Waarom moet je er over zwijgen? Het is des leven, steek dat niet weg," besluit Vandamme. "Kom er voor uit. Je kwetsbaarheid is je kracht!"

NU TE
KOOP!

OVER GELUK GESPROKEN

Inspiraties voor een bewuster leven

Met bijdragen van Jef Neve, Marc De Bel, Wouter Torfs, Ish Ait Hamou, Roel Van Bambost e.a.

samengesteld door
Carine & Chrisian Lapinne

Muziek

Na mijn Bachelor in de Journalistiek wou ik Dit is werk uit de opleiding Grafische en Digitale Media aan Arteveldehogeschool in Mariakerke. Ost exerum rerae milicto quis et quo tem autas consequis ero vit ditiis autas voluptatem suntin none pos evellore volest accus dolum apiducipsae essumquis et voluptas am rernatessi qui occab il iundiat quo dis imi, qui to et facerchicab ipsapel iquibus venimillent quis repero custo esedis exceaquam nus aligendi

tesed maximpe ritaspedit voluptam et, utempel mos quatur sunt atur alit et, sedi blab ipis reicature is molupidem aut quis adia nobit adiaectenis nus cusande bitasin coria ditaes ommolorit laut isitat.

Aboriam, sit hilibust, explabor aut asped moloriant lant acerspellab idel exerit repudam endi optatum dolesto quossunt ut ium que etur aut landictur, odit expel iduntio riatiom que endaept atibusti offictatio volesto maiorit.

Erik De Jong, Spinvis : Na de plaat, de tour en de verovering, tijd voor reflectie

‘Misschien weet ik pas binnen vier jaar waar ‘Trein Vuur Dageraad’ echt over gaat’

Sinds zijn nieuwe album ‘Trein Vuur Dageraad’ in april dit jaar verscheen, reisde Erik De Jong samen met zijn band al doorheen België en Nederland en terug. ‘Spinvis is voor mij een voertuig om avonturen te beleven,’ vertelde De Jong. ‘Een voertuig dat me overal brengt en in contact brengt met dansers, regisseurs en mensen die ik waardeer.’ En een voertuig dat hem op een druilerige dinsdag in november naar Roeselare bracht. JASPER VERFAILLIE

JASPER Het album is nu bijna een half jaar uit. Het werd overal heel lovend onthaald, ook in België. Hoe voelt het om ook in het buurland zo omarmd te worden?

ERIK DE JONG “Dat ging eigenlijk al vrij snel. Spinvis ontstond zestien jaar geleden en toen had Luc Janssen een radioprogramma op 3fm in Nederland, maar ook op Studio Brussel. Hij heeft toen de eerste Spinvismuziek meegenomen en vrij snel kwamen ‘Voor ik vergeet’ of ‘Bagagedrager’ in België op de radio. Zo waren we meteen te gast hier en hebben we hier al vaak gespeeld. Waarom het zo’n goed huwelijk is, weet ik nog steeds niet. Er zijn heel veel Nederlandse bands die het ook in België proberen en dat lukt dan niet. En ons lukt dat toevallig wel.”

JASPER Het nieuwe album leeft wel wat meer in België en spreekt een nieuw publiek aan.

Voel je dat het publiek ook steeds groter wordt?

DE JONG “Ja, dat merk ik wel. Laatst zat ik in een radioprogramma van Radio 1 en werd ik aangekondigd als de ‘op het ogenblik de meest populaire Nederlandse artiest in België’. Dat had ik niet besefte. ‘t Is ook wel een beetje de normale gang van zaken, je kan als band slechter worden, maar als je je werk in eer en geweten doet, dan bereikt het wel steeds een publiek. Dat geloof ik wel. Ik hoor ook wel dat onze muziek toegankelijker is geworden, al is dat niet bewust. We hoeven niet de Lotto Arena uit te verkopen.”

HUMO Maar als je dan het debuut van zestien jaar geleden naast het nieuwe Trein Vuur Dage-

raad legt, hoor je niet zo gek veel verschil.

DE JONG “Dat vind ik een groot compliment, want dat hoop ik ook net. Dat is mijn handtekening, qua levensgevoel is dat inderdaad wel hetzelfde.”

JASPER Dat deed me dan denken aan het idee in het nummer ‘Artis’ dat dingen nooit echt veranderen en vaak hetzelfde blijven. Is Spinvis ook zo’n band die we elke zeven jaar kunnen terug zien?

DE JONG “Artis zelf gaat eigenlijk over twee mensen, geen verliefden, die afspreken om elkaar één keer in de zeven jaar te ontmoeten in Artis, wat er ook gebeurt. Dat is geént op het idee dat je in je leven cirkels maakt van zeven jaar. Een keer in de zeven jaar verandert je vriendenkring, verhuis je, ga je trouwen, gebeuren er dingen in je leven. Met Spinvis heb ik nu twee zo’n cyclussen van zeven jaar meegemaakt. Voor mij vliegt de tijd, die zestien jaar is zo voorbij gegaan en was heel druk. Ik vind het heel leuk en ben daar wel trots op dat de muziek door generaties wordt doorgegeven en dat we ook jonge mensen bereiken. Voor mij is zestien jaar niet zo heel lang, dat is gewoon een deel van mijn leven. Voor heel wat andere mensen is dat bijna hun hele leven en dat besef ik dan pas. Mensen vertellen me soms dat ze mijn muziek

kennen van vroeger toen hun ouders op vakantie gingen."

JASPER **Het is best wel sterk dat een band zes-tien jaar lang relevant kan blijven en dan nog eens met het laatste album een nieuw hoogtepunt meemaakt. Hoe verklaren jullie dat?**

DE JONG "Het is geen strategie. En ik denk juist dat het belangrijk is dat je dat niet hebt. Als je dat echt gaat proberen dan komt er iets onwaarachttigs in je muziek. Dan wordt het te marketing-achtig, en dat is niet ons doel."

JASPER Denk je dat dat komt omdat je pas met Spinvis begon toen je al een veertiger was?

DE JONG "Normaal debuteert een muzikant op zijn twintigste, dan heb je nog een zelfbeeld van rock'n'roll en wil je een imago hebben. Ik was een huisvader van twee kinderen in Nieuwegein en wou gewoon graag muziek maken. Ik had geen imago, en nog steeds niet en dat is eigenlijk heel prettig. Nu ben ik verlost van heel wat dingen die ik zou moeten zijn, maar eigenlijk niet ben. Je ziet nu bands die vroeger jonge sexy kerels en meisjes waren, die nu dat imago niet meer kunnen vasthouden en dat is pijnlijk."

JASPER Hoe zou Spinvis klinken als je als twintiger gedebuteerd had?

DE JONG "Ik heb nog demo's van toen ik jong was en dat is wel muziek van iemand die iets probeert na te doen. Vooral wat er toen in de mode was: techno of punk. Vooral imitatiemuziek. Ik was nog aan het leren om alles te kunnen doen, maar ook leerde ik wie ik was en wat mijn handschrift was, wat wil je eigenlijk vertellen. Heel langzaam, door te imiteren, te stelen en te kopieren ontwikkel je wel een eigen pad. De ene kan dat al op zijn twintigste, maar ik deed er langer over. Ik had echt wel veertig jaar nodig en dan ben je al wat gerijpt."

JASPER Wat zijn nu je grootste invloeden?

DE JONG "Het laatste album dat ik echt helemaal beluisterd heb, moet Teen Dream van Beach House zijn, of Tame Impala. Het is een beetje de ziekte van de tijd dat je zapt. Vroeger kocht ik

een plaat en dan moest je daarvoor sparen en ging je die helemaal beluisteren. Elke seconde en dan nog een keer en nog een keer. De nummers die je eerst niet zo goed vond, ga je dan nog eens luisteren en dat vind je dan uiteindelijk wel de mooiste omdat die zo veel tijd nodig hadden om door te dringen. Dat geduld en die concentratie om te moeten luisteren ben ik wel kwijt geraakt in de loop van de jaren. Dat vind ik heel spijtig. Een kunstenaar of band stopt er zoveel meer in dan je op het eerste moment kan horen. Maar ik ben net zoals iedere andere consument: leuk, 'leuk', 'niet leuk'. Dat haat ik wel, want ik wil ook niet dat mensen zo naar mijn muziek luisteren."

JASPER Trein Vuur Dageraadvoelt ook echt als een plaat met een verhaal dat weloverwogen in elkaar zit. Heb je lang je hoofd gebroken over de tracklist?

DE JONG "Het album is vooral een dagboek en is jaren onderweg geweest. Dat besef je pas later. Mijn teksten zijn vaak heel cryptisch en ik kan soms ook niet helemaal juist zeggen wat ik ermee bedoel. Het voelt alleen maar goed, ook al is dat vaag. Het kan heel goed zijn dat als je me binnen drie, vier jaar vraagt waar Trein Vuur Dageraadover gaat, dat ik het dan pas echt zal weten."

JASPER Veel nummers van Spinvis gaan over personages, je hebt Stefan en Lisette, Ronny! Zijn die personages uit het leven gegrepen?

DE JONG "Ja, in die veertig jaar voor ik Spinvis was, kon ik niet leven van muziek en werkte ik in fabrieken en bij de post.

Ik deed toen nachtdiensten en werkte met mensen uit alle uithoeken van de wereld en tijdens zo'n nachten begon ik vragen te stellen: 'Hoe kom je hier? Hoe is je leven verlopen? Ben je gelukkig? Wat zou je nog willen van het leven?' Persoonlijke vragen, midden in de nacht. Als iemand merkt dat je echt echt geïnteresseerd bent, dan komen er ook eerlijke antwoorden. Die gesprekken heb ik allemaal opgeslagen en opgeschreven. En alle personages in mijn liedjes zijn samenstellingen uit die verhalen. Een soort Frankenstein van eigen-schappen. Die veertig jaar voor ik Spinvis was, is nu ook nog steeds mijn kapitaal. Want ik put

Je schrijft en stileert het wel los van jezelf, maar jij hebt het gedroomd, jij hebt het bedacht dus het komt uit jou. Dat kan niet anders."

JASPER Spinvis wordt vaak omschreven als een one-man-band, maar je hebt nu ook een stevige live band rond je verzameld. Hoe groot is hun invloed op de muziek die je maakt?

DE JONG "Heel groot. En ik denk dat er een scherpe lijn loopt tussen de platen die ik maak thuis in het atelier en de live shows die we brennen. Alles wat je hoort op de plaat, daar heb ik over nagedacht. Elke komma, elke snare of high hat, dat is van mij, daar heb ik totale controle

(pianist) speelt altijd perfect wat ik heb bedacht, dat wilt hij ook en dat is zijn eer, terwijl Diede (bassist) haar eigen ding doet. Zij weet het wel beter (lacht). Dan wordt het muziek die je nooit zelf had kunnen maken."

JASPER Jullie tourschema is heel druk, bijna vier dagen op zeven is er een concert. Is dat niet te druk?

DE JONG "En daartussen doen Saartje (Van Camp) en ik nog dansvoorstellingen. Maar het valt wel mee. Alles is al geregeld, de productie is klaar, de techniek is klaar, alles zit in de bus. Ik moet er alleen zijn, goed spelen, en dan kan ik weer weg.

daaruit als ik het heb over hoe mensen zijn, wat voor angsten, fantasieën en verlangens ze hebben. Dat delen we allemaal, we zijn niet zo verschillend van elkaar. Als je op je tweeeëntwintigste in de popmuziek terechtkomt, dan ben je alleen maar met je muzikanten bezig, drank en drugs en meisjes en touren, allemaal te gek. Maar dat is dan je wereld. Alles wat ik nu heb meegemaakt, is voor mij dan wel een groot kapitaal."

JASPER Hoeveel van jezelf zit er in je teksten

DE JONG "Alles. 100%. Je kan alleen maar over jezelf schrijven. Je kan het wel projecteren op personages, het blijven allemaal stukjes van jezelf.

over. Ik heb wel overwogen om het met samplers perfect na te doen, dat kan, maar dat is super saai. Dan heb je een soort dj-set. Oneindig veel interessanter is het om samen te werken met mensen die goed zijn en die je muziek kunnen herinterpretieren. We vergeten het origineel en kijken hoe we het weer van nul kunnen opbouwen. En dan komen de bandleden als Saartje (Van Camp) en Merel (Junge) "maar de anderen ook, in het verhaal. Ik kom met een plan of partituur en dan spelen we het drie keer zoals ik het wil. Maar heel snel gaat de band er zelf iets anders mee doen. De ene speelt het strakker dan de ander. Lukas

De moeilijke periode is het maken. Dan ga je echt aan het repeteren, zoeken met vormen en licht. Dan ben je echt aan het werk. We spelen nu heel veel, drie tot vier keer in een week. De band wordt dan heel goed, en dan gaat het heel snel. Dat zit in piepkleine nuances. Langzaam wordt die band, die zes personen, één persoonlijkheid, één identiteit. Als een vlucht vogels waarvan de achterste al weet wat de voorste gaat doen. En dat is heel fijn."

JASPER Je oude nummers herwerk je nu en probeer je ook muzikaal in te passen in de setlist. Hoe ga je dan te werk?

DE JONG "Het is vooral uitkleden en weer aan-

Zie je door de bomen
het bos niet meer?

Volgende week gratis bij HUMO:

Het beroemde kinderboek
van Kenneth Grahame
De Wind in De Wilgen

HUMO

kleden. Ik merk vooral dat de tekst anders voelt of een andere betekenis krijgt als je het arrangement aanpast. ‘Smalfilm’ is op plaat een funky ding, feller en brutaler. Terwijl als ik het zacht op piano of gitaar speel dan worden die karakters ook liever en dieper. “Bagagedrager” heb ik al tienduizend keer gezongen, toch krijg ik er nooit genoeg van, want elke keer als we het anders arrangeren, dan wordt het een ander nummer. En het is ook een tekst waar ik nog steeds niets van begrijp.”

JASPER Je hebt het nochtans zelf geschreven.

DE JONG “Ja, maar toch is het iedere keer anders. Het kenmerk van een goede tekst is misschien wel dat die met je mee groeit en dat je die op een andere leeftijd anders kunt bedoelen. En als je alleen maar zingt over ‘Ik mis je zo’ en ‘Wat erg dat je weg bent’, dan kan je dat maar op één manier interpreteren. Terwijl een nummer als ‘Bagagedrager’ kan ik op mijn tachtigste nog zingen en er weer iets nieuws in vinden.”

JASPER De laatste jaren zit Nederlandstalige muziek wel in de lift. Niet enkel in Nederland maar ook in België is het Nederlands aan een revival bezig.

DE JONG “In de hip hop vooral! Dat is super, dat vind ik heel interessant. Ik weet dat het een heel andere generatie is, maar iemand als Ronny Flex, die heeft in een interview eens gezegd dat hij heel hard door Spinvis beïnvloed werd. Dat vind ik echt geweldig. Je kan je nooit zo goed uitdrukken als in de taal waarin je boodschappen doet. Ik kan wel in het Engels schrijven maar dan zal er nooit die diepere onderlaag in zitten.”

JASPER Maar het Nederlands leeft terug en is weer hip.

DE JONG “Hoe kleiner de wereld wordt, hoe groter de verbanden. Je kijkt maar op je tijdlijn, de wereld zit helemaal hier in (wijst naar gsm), en wordt tegelijkertijd onbegrijpelijker ‘‘ of toch voor mij wel. En het kan heel goed zijn dat mensen uit een instinct of reactie daarop veel meer zoeken in hun eigen omgeving. Lokale krantjes over je eigen stad zijn plots veel populairder. Die grote wereld,

daar snap ik toch niets van, maar wat ik wel snap is mijn straat, mijn wijk, mijn pleintje en mijn vrienden. De taal waarin we elkaar dan vinden is dan Nederlands, want dat begrijpen we wel.”

JASPER En daar schrijf jij dan nummers over.

DE JONG “Ja, mensen kunnen er zich in herkennen, over het kleine leven en tegelijk heb je het gevoel dat het over iets meer gaat, dat het over ons gaat.”

JASPER In een interview vertelde je “Ik ben niet lui, maar langzaam”. Hoe pas jij dan in een maatschappij waar alles snel moet gaan?

DE JONG “Ja, dat is waar, maar tegelijkertijd worden de dingen die dan wel zorgvuldig en langzaam gemaakt worden, heel hard gewaardeerd. Mensen zijn zelf niet geneigd om zo veel tijd en zorgvuldigheid te betrachten, maar mensen die het doen, die worden wel gewaardeerd. Dus je moet gewoon in staat zijn om je lang te kunnen concentreren. Wie leest er nu nog een boek van 500 pagina’s? Terwijl juist het wekenlang verdwijnen in iemands hoofd echt fantastisch is, het is zo goed voor je. Wat moet ik zeggen tegen de wereld, tegen je lezers? Ga boeken lezen! En dwing jezelf die concentratie af. Kijk niet de hele tijd op je tijdlijn. We zijn wel iets aan het verliezen vind ik, die traagheid. Ik zag laatst de nieuwe Blade Runner, een fantastische film, en toen dacht ik ‘Deze mensen moeten jaren lang hier aan gewerkt hebben. Niet twijfelen, dag in dag uit.’ ‘We gaan dit maken’.”

JASPER Een beetje zoals je laatste plaat tot stand gekomen is?

DE JONG “Ja, maar bij een film is dat een team van honderd mensen, terwijl ik die plaat alleen gemaakt heb. Dat vind ik veel knapper. Ik kan zelf verdwalen, dat is wat ik doe. Je begint met een idee, dan ontspoort dat en een zijweg wordt een hoofdweg. Uiteindelijk blijft er niets over van wat je van plan was. Dat is de vrijheid die je hebt als je alleen werkt. Niemand is erbij, niemand weet het. Maar als je met meerdere mensen moet werken, in mijn band bijvoorbeeld met zes, of bij een film met

honderd mensen, dan moet je vasthouden aan uitgangspunten. Dat lijkt me zo moeilijk, hoe kan je nu jaren lang hetzelfde uitgangspunt hebben? Je moet toch twijfelen, het vergeten of betere ideeën krijgen.”

JASPER Je hebt filmmuziek geschreven voor ‘‘Vele hemels boven de zevende’, een film die binnenkort verschijnt. Hoe anders was het om filmmuziek te maken?

DE JONG “Dit was wel een speciaal geval, want in het boek van Griet Op de Beeck zit er een stukje tekst van een Spinvis nummer. Dus die verbinding was er al. Jan Matthysen, de regisseur, was van plan om het boek te verfilmen en is toevallig ook Spinvisfan. Dat komt dan goed uit. Hij vroeg of ik dat wou doen en dan zijn we beginnen praten over muziek, films en Stanley Kubrick. Ik hou erg van film en al snel had ik het gevoel dat het bij hem in goede handen was. Jan vroeg me steeds ‘Ben je wel Spinvis genoeg, sta je niet te veel in dienst van de film en van mij?’.

JASPER Hoe heb je dan ervoor gezorgd dat de muziek steeds Spinvis genoeg was?

DE JONG “Door daar gevoelig voor te zijn en goed te beseffen dat je in dienst bent van de film. Je hebt natuurlijk wel idiom in de film. Als je muziek maakt voor een western of een horrorfilm dan is het idioom al klaar. Je moet het wel goed doen, maar je begrijpt meteen wat voor muziek het moet worden. Dit is een relatiefilm en daar is niet echt een idioom voor. Dat kan alles zijn. Je kan er wel strijkers onder zetten maar dan wordt het al snel melig en cliché. Als eerste moet je dan een palet maken van electronisch of met cello minder strijkers. Als ik daarmee bezig was, dan was ik al meer Spinvis.”

SPINVIS

Trein Vuur Dageraad

nu uit bij Excelsior Recordings

MAKE THE DIFFERENCE

ULTIMO
CHIOMETRO

In de laatste kilometer maken de kleinste details het verschil.

Tussen winnen of verliezen.

Tussen hemel of hel.

Het verschil? Dat is Ultimo!

Meer info op ultimobikes.com

Stof tot nadenken met Lander Gyselinck en Dries Lahaye van STUFF.

‘Onze plannen na de tweede plaat? Een derde plaat!’

Tussen alle optredens op Pukkelpop door maakten Dries Lahey (bas) en Lander Gyselinck (drum), zeg maar de ritmesectie van België's spannendste en minst categoriseerbare band van het moment STUFF. ook eventjes wat tijd voor een fijn gesprek. ‘Het is ondertussen al weer een dikke week geleden dat we nog gespeeld hebben, maar we hebben gerepeteerd deze keer!’ grapt Dries al meteen. JASPER VERFAILLIE

JASPER Jullie doen heel wat concerten in het voor- en najaar. Jullie hebben al op heel wat plekken in België gespeeld. Zijn er nog zalen die jullie willen doen?

LAHAYE: “Ik zou eens heel graag in het Openluchttheater Rivierenhof staan. Voor de rest hebben we al redelijk wat zalen gezien. Ik zou iets als the Love Parade wel willen doen, dat is eens iets helemaal anders.”

GYSELINCK: “Dat is *out of the comfort zone*. We spelen binnenkort een kindervoorstelling, een concert voor kinderen. Dat is interessant om te weten hoe dat gaat uitpakken.”

JASPER Het viel me ook wel op tijdens jullie live-optredens dat jullie met enkele blikken weten wat er moet gebeuren. Kan je die band tussen jullie wat verklaren?

LAHAYE: “We repeteren wel het meest op overgangen en als we nummers in elkaar steken dan moeten we meestal twee of drie delen logisch aan

elkaar knopen. We proberen dat met een cue te doen zodat we dan veel meer vrijheid hebben. Als we die cue niet hebben, dan wordt het nogal snel vervelend of raken we het beu.”

GYSELINCK: “Eigenlijk zijn wij de raarste band ever, want wij zijn eerder beginnen spelen dan dat we begonnen repeteren.”

LAHAYE: “In het begin gebeurden heel wat cues gewoon on the spot. Maar toen we nieuwe muziek maakten, zijn we daar heel bewust mee omgegaan zodat we heel rekbare nummers hadden.” Jullie muziek is heel intens en meeslepend, raken jullie er dan ook zelf in meegesleurd?

GYSELINCK: “In het beste geval wel. Ik probeer mezelf vaak helemaal tot het punt te brengen dat je deel bent van het publiek en ook deel van de muziek. Maar dat is heel moeilijk want je bent altijd zelf de kapitein aan het dek en dan is het moeilijk om de boel te overschouwen. Dat is de moeilijkste goocheltruc. Soms ben je met duizend

dingen tegelijk bezig en moet je nog altijd de focus houden. Dat lukt niet altijd, maar als het lukt, dan klopt het meestal ook met de ervaring van het publiek.”

LAHAYE: “Het leukste is als je jezelf er helemaal in kan verliezen en niet meer nadenkt met wat je nu eigenlijk aan het doen bent. Als alles vanzelf gaat en je niet te veel moet nadenken, is dat voor mij de beste ervaring.”

JASPER Er is ook een groot verschil tussen een zaalshow en een festivalshow. Merken jullie dat ook?

LAHAYE: “Zeker! Gewoon puur praktisch. Op een festival heb je al heel weinig tijd om te soundchecken of mensen komen binnen met pinten in hun hand in het midden van je set. Ik vind het wel leuk om beide te doen. Je hebt ook heel wat verschillen tussen festivals. Pukkelpop of Gent Jazz, da's dag en nacht verschil. Maar dat is ook leuk, omdat je ervaring anders is en die van het publiek ook.”

JASPER Tijdens jullie set op Best Kept Secret merkte ik op dat jullie ook wel bekend aan het worden zijn in Nederland. Merken jullie ook dat jullie fanbase daar aan het groeien is?

LAHAYE: “Geen idee. Mijn gevoel zegt me dat er op Best Kept Secret ook gewoon veel Belgen waren (*lacht*).”

GYSELINCK: “We hebben er twee jaar geleden ook al gespeeld en mochten we een tent afsluiten.

Daar hebben we toen wel heel wat zieljes gewonnen, om het met een cliché te zeggen."

LAHAYE: "Ik denk wel dat we sowieso wel aan het groeien zijn in Nederland maar dat is moeilijk om dat als band te vatten. Het gaat zeker niet zo hard als in België, maar het is leuk om ook daar nieuwe mogelijkheden te krijgen."

JASPER Jullie touren ook al in het Verenigd Koninkrijk. Is dat het plan om Europa te veroveren?

LAHAYE: "Zeker! De UK is sowieso al de belangrijkste Europese markt. Het is ook gewoon heel leuk om daar te spelen. Het is een heel ander gevoel en je moet opnieuw van nul beginnen. We vertrekken na Pukkelpop opnieuw voor een concertreks in de UK."

GYSELINCK: "Ik vind het ook wel cool dat je in de UK kunt voelen dat de muziek leeft in de stad. Zonder dat ze het zelf doorhebben, zit dat al diep in hun cultuur. Je merkt dat de dance van de laatste twintig en dertig jaar er nog rondhangt."

JASPER Er is de laatste tijd een soort van Jazzrevival aan de gang met heel wat bands die doorbreken en op festivals spelen als BADBADNOTGOOD, GoGo Penguin en Dans Dans in eigen land. Voelen jullie ook dat er een nieuwe wind waaait in de Jazzscene?

GYSELINCK: "Ik denk dat dat ook al een tijdje aan de gang is en dat STUFF. daar ook wel uit voorkomt. Wij hadden wel het geluk dat we misschien ook voor een deel aan de basis konden liggen van die revival en dat we niet op een trein moesten springen. En da's wel cool."

JASPER De muziek van STUFF. is nog altijd heel moeilijk te omschrijven. Het is wat jazz, wat electro, wat trippy en ook dansbaar. Hoe zouden jullie het zelf omschrijven?

LAHAYE: "Dat blijft echt het moeilijkste, vind ik. Ik begrijp ook wel van waar die vraag komt. In

het begin had STUFF. nog meer die ingrediënten van jazz en die zullen er wel altijd blijven in zitten, maar nu is dat minder en minder. Het feit dat we een instrumentaal combo zijn, is al een reden om ons op jazzfestivals te programmeren.

GYSELINCK: "Dat is echt onze laatste zorg. Maar ik begrijp de vraag wel."

LAHAYE: "Electrojazz? Het goede is dat we in de FNAC in beide rekjes liggen. Dus zowel bij de jazz als bij de electro (*lacht*)."

GYSELINCK: "En in de Mediamarkt bij de promo's (*lacht*)."

JASPER Wat zijn jullie grootste invloeden?

GYSELINCK: "Dat is heel moeilijk te zeggen. Eigenlijk zou je dat per week moeten vragen. We sturen elkaar spotifylijsten door en dan checken we elkaars muziek. Deze week hebben we vooral naar **Luke Vibert** geluisterd, een electronica kerel uit de UK die acid house maakt en dat was dan onze plaat van de week. En volgende week kan dat dan iets helemaal anders zijn."

LAHAYE: "We hebben ook heel vaak naar 'Blonde' van **Frank Ocean** geluisterd. En sowieso is dat per bandlid helemaal anders. Iedereen is daar ook obsessief mee bezig. Gelukkig blijft dat ook zo. Dan blijven we nieuwe invloeden hebben en sijpelt dat ook in nieuwe nummers."

JASPER Zijn jullie al bezig met jullie plannen na de tweede plaat?

JASPER: "Een derde plaat? (*lacht*) Maar nee, nog niet echt."

GYSELINCK: "Liefst nog niet eigenlijk. Ik vind dat een beetje griezelig als je dan dingen moet plannen."

LAHAYE: "Ik ben wel al wat aan het nadenken om nieuwe muziek te maken, maar dan niet meteen om op te nemen. Liefst zonder dat daar een deadline of een doel achter zit."

GYSELINCK: "De laatste twee jaar hebben we wel echt hard gewerkt naar strakke deadlines toe. We hebben de job gedaan van een band die goed werkt en nu is het wel tof om gewoon muziek te maken voor onze eigen noden. Zo verricht die muziek zichzelf ook en dan hoeft je die later alleen maar op te nemen. Dat is eigenlijk hoe die eerste plaat is ontstaan. De tweede plaat is ietsje professioneler tot stand gekomen met planning en deadlines."

JASPER Je zegt dat het griezelig is, maar je zou net denken dat een derde plaat makkelijker is dan een tweede plaat? De moeilijke tweede, zoals men dat heet.

GYSELINCK: "Dat is misschien omdat onze eerste plaat eigenlijk een demo was en niemand heeft het ooit geweten."

LAHAYE: "We zijn eigenlijk begonnen met een kutplaat (*lacht*)."

GYSELINCK: "Nee dat is het! Wij zijn begonnen met een klein plaatje. Dat was toen een EP'tje voor de White Cat. En dat is eigenlijk onze eerste plaat."

LAHAYE: "Maar dat zijn gewoon drie nummers met een cover."

GYSELINCK: "Ja maar dan nog. Dat was wel onze eerste outing als band."

LAHAYE: "We moeten gewoon nog eens gaan nadenken wat we verder willen doen. We hebben dit najaar niet zo heel veel optredens gepland en we kunnen sowieso nog tot aan de volgende zomer touren op de staart van de vorige plaat."

Maar we zullen zien. Ik ben zelf ook benieuwd naar wat gaat komen."

JASPER Hebben jullie soms nog heimwee naar die beginperiode?

LAHAYE: "Ergens wel, ik vond het wel cool dat het zo naïef en onbezonnen was. En ook door in die setting van een kleine club semi-akoestisch te spelen, ga je ook anders muziek spelen. Dan is het veel puurder dan op een festival en meer als een repetitie. We hebben het er nog altijd wat moeilijk mee dat er op festivals zo'n front row is. Het feit dat er zo'n muur van volk staat, maakt dat je anders luistert en andere dingen verzint."

GYSELINCK: "We hadden het goede idee om eens een jazzclub tournee te doen. De kleinste clubs van België er uit te zoeken en dan daar te gaan spelen."

LAHAYE: "Ik vond dat gewoon altijd cool om op zo'n kleine plekken te spelen zoals in de White Cat of een kotfeestje."

GYSELINCK: "Bij deze een request om kotfeestjes te doen (*lacht*)."

LAHAYE: "Toen we nog in de White Cat speelden was dat ook veel losser. We hadden toen nog geen plaat en dus kon je niet vergelijken met de opnames. Het is zot hoe zwaar dat een stempel heeft, ook al probeer je live weg te gaan van de sound van de plaat."

GYSELINCK: "En ook dat sommige stukken niet beantwoordden aan hoe we de show willen spelen. Soms moet je dingen veranderen om het live te kunnen spelen."

JASPER Jullie nummers zijn vooral uit lange jams ontsproten. Hoe maak je daar dan een nummer van?

GYSELINCK: "Soms zijn er gewoon kleine idé-tjes, motieven, baslijnen of riffs waar je mee start."

LAHAYE: "Er zijn wel een paar nummers die van improjams komen. Dan nemen we die op en nemen we de leuke stukken er uit."

GYSELINCK: "'Event Horizon' is wel een voorbeeld van zo'n improvisatie."

LAHAYE: "'Spinning Leaf' hebben we iets korter

moeten maken. Je gebruikt gewoon wat er cool is. Dat is de luxe van een opname, dat je gewoon een uurtje kan improviseren en de beste stukken er kan uit halen."

JASPER Hoe komen de titels van jullie instrumentale nummers eigenlijk tot stand?

LAHAYE: "Dat is eigenlijk pas de voorlaatste stap in het proces."

GYSELINCK: "Het is bij ons altijd het omgekeerde verhaal."

LAHAYE: "We hebben altijd eerst wat grappige werktitels en dan op het einde beseffen we dat we die zo echt niet op de plaat kunnen zetten. 'Sky-walker' heette eerst 'Triolerij' omdat dat nummer ook begint met trioles (muziekterm voor groepering van drie noten, nvdr). 'Caves' was eerst 'Driesmotief' omdat dat ideetje van mij kwam. Zo'n onnozele dingen."

GYSELINCK: "'D.O.G.G.' is ook echt geïnspireerd op een hond. Maar da's nog steeds geen serieuze titel. 'Hopkens' is dan 'Galapagos' geworden.

LAHAYE: "'Colibri' was eerst 'Early bird'. Elk nummer hebben we van titel moeten veranderen. Enkel 'Vault' is de enige die zijn werktitel behouden heeft. Tot op vandaag worden die titels nog door elkaar gebruikt. Bij de tweede plaat kwam enkel het artwork nog later."

GYSELINCK: "Maar toen hebben we nog die titels aangepast."

LAHAYE: "Juist, aangepast naar de vibe van het artwork."

JASPER Jullie rijgen de positieve reviews aan elkaar. Schept dat dan hoge verwachtingen voor nieuw werk?

LAHAYE: "We zijn daar wel een beetje mee bezig. Maar in onze band wordt er zo vaak gediscussieerd en gevochten om je gelijk te halen, dat dat eigenlijk niet toe doet. Voor die tweede plaat was ik vooral eerder nieuwsgierig. Als je zelf achter je muziek staat, maken die reviews niet veel uit. Het is natuurlijk wel leuk dat we die positieve reviews krijgen."

GYSELINCK: "Ik denk dat dat ook helpt omdat

we met nog andere projecten bezig zijn. Als wij terug komen van een STUFF. concert en je nog bezig bent met je eigen projecten, kan je dat makkelijk relativieren. Mocht STUFF. mijn enige project zijn, dan wordt je heel onzeker door de verwachtingen die je schept. Op Pukkelpop mogen we de tent afsluiten, dus dan mag ik zeker geen fouten spelen want er hangt veel van af. Als je niets hebt om die verwachtingen mee waterpas te trekken, is dat wel moeilijk. Iedereen bij STUFF. heeft wel zoets om die verwachtingen te relativieren."

JASPER Is het dan moeilijk om tijd te vinden om te repeteren met al die zijprojecten?

GYSELINCK: "Als we in iets virtuoos zijn, dan is het dat! Echt, de agenda is het aller moeilijkst."

LAHAYE: "Dat is nu wel al beter. We spelen iets minder dan de vorige twee jaar, wat het makkelijker maakt om te plannen. Daarvoor speelden we haast iedere week wel ergens."

GYSELINCK: "Ik denk dat vooral onze manager dan 's nachts badend in het zweet wakker wordt en schrikt. Hij heeft de meeste stress om ons samen te krijgen. Da's echt geen makkelijke job."

LAHAYE: "Hij is de grootste virtuoos in onze band (*lacht*)."

STUFF.

Old Dreams, New Planets

★★★★★

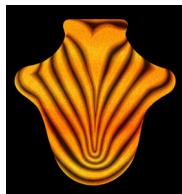
nu uit bij N.E.W.S

Eidoo

‘Zeg niet te gauw, ‘t is weer een streamingdienst!’

Een diepe plons in het muziekarchief van P-E-O-P-L-E

Naar aanleiding van het P-E-O-P-L-E festival in Berlijn (18 en 19/08) zette Justin Vernon (Bon Iver) zomaar eventjes een hele lading nieuwe muziek online op het nieuw, rudimentair muziekplatform genaamd PEOPLE. De website is puur functioneel en ziet er eigenlijk niet uit, maar de muziek die er op te beluisteren valt, is zeker de moeite waard. En dat helemaal gratis en voor niets! JASPER VERFAILLIE

Big Red Machine (Justin Vernon, Aaron Dessner)

Deze samenwerking van Justin Vernon en Aaron Dessner is ongetwijfeld het prijsbeest van de enorme collectie muziek. Vier nummers van een nog uit te brengen album nemen steeds hun tijd om je in te palmen en je mee te sleuren. Beide heren werkten al eens samen op Dark Was The Night en dat smaakte duidelijk naar meer. Ze koppelen subtiele melodieën aan mee-slepende arrangementen en durven tussendoor ook te experimenteren met electro. Op "Layla" horen we ook de stemmen van The Staves, Phoebe Bridgers en Lisa Hannigan, maar het is vooral de herkenbare kopstem van Vernon die de show stelt. Deze vier nummers leggen de lat al meteen enorm hoog voor het volledige album.

Songs Without Words

Soms dekt een bandnaam de lading volledig en dat is met Songs Without Words net het geval. Voor elk album van The National nemen de Dessner en Devendorf broers tientallen demo's, ideetjes en schetsen op die het album uiteindelijk niet zullen halen. Dat is er ook echt aan te horen. Alle elementen uit The National zijn aanwezig in deze korte schetsjes, behalve natuurlijk Matt Berninger's kenmerkende bariton, die moet je eraan herkennen. Het is een fijne blik achter de schermen en bewijst waarom de band steeds zo'n ijzersterke albums maakt, ze selecteren enkel het allerbeste materiaal. Deze onafgewerkte woordeloze nummers zouden goed genoeg zijn voor elke andere band, maar The National legt de lat steeds hoger. Aanrader voor de echte die hard National fans.

Red Bird Hollow (Aaron & Bryce Dessner)

"We've been putting up one mic in backstages and hotel rooms on tour for the past year and improvising on high string and acoustic guitars," vatten de broers hun project Red Bird Hollow. De naam verwijst naar het riviertje achter hun kinderlijke thuis in Cincinnati, Ohio en net zoals de naam willen ze met hun eenvoudige akoestische nummers die jeugdige onschuld en eerlijkheid. "The idea has been to have no plan and simply play off each other like we did when we were kids."

Bryce Dessner The Death and Life of Marsha P. Johnson

Wie nog eens wil Netflixen en chillen kan de volgende keer de documentaire of Marsha P. Johnson opzetten. Bryce Dessner maakte een uitgepuurde vioolscore die het leven en de tragische dood van een van de toonaangevende figuren in de LGBT-beweging in New York. Simpel, doeltreffend en het zet perfect de toon voor een mooi maar tragisch leven.

Richard Reed Parry The Music Boxes

Beter bekend als die lange rossen van Arcade Fire heeft Richard Reed Parry ook een interessante solo carrière die het waard is te ontdekken. De titel van deze verzameling muziek dekt opnieuw weer de volledige lading. Negen korte nummers die precies als kleine muziekdoosjes opengaan en dan weer dichtklappen. Die klinken afwisselend, creepy en kerstmisachtig, maar lijken ons eerder iets om live aan het werk te zien, want hier klinken de muziekjes al snel eentonig.

Mina Tindle - Sister

De Franse zangeres Pauline de Lassus Saint-Genies speelde in ons land al het voorprogramma van Sufjan Stevens,

Great Mountain Fire en Beirut onder haar artiestennaam Mina Tindle, maar laat haar muziek vooral inspireren door franse chanson en breekbare ballades. "Sister" is zo'n breekbaar nummer dat Tindle schreef voor (hoe kan het ook anders) haar zus. Ook haar cover van "Is Anything Wrong" van Lhasa Aada is in diezelfde emotionele en intieme sfeer. Tindle stem en fluweel pianospel brengen je helemaal tot rust.

Marijuana Deathsquad

Helemaal andere koek is de band Marijuana Deathsquad (met leden Justin Vernon, Ryan Olson, Jeremy Nutzman, Channy Leaneagh, Mark McGee, Isaac Gale, Ben Ivascu, Drew Christopherson). Deze keer geen gevoelige indiefolk of mooie melodische composities, maar pure abstracte glitchpunk van de lelijkste soort. Ook hier zat Justin Vernon in de pap te roeren, maar zijn invloed is minder opmerkelijk aanwezig. De Deathsquad is harder dan alles wat we tot nu toe hoorden op PEOPLE. Stevige beats en krakende synths. "Ain't Been Right Since That Party" klinkt vuil, chaotisch en tegelijk heerlijk opzwepend terwijl "Oh No" wat weg heeft van Xiu Xiu.

One With The Birds (Will Oldham)

De muziek van Will Oldham, beter bekend als Bonnie 'Prince' Billy, was een grote inspiratiebron voor de leden van The National. Dat Bryce Dessner al lang droomde om eens samen te werken met een van zijn helden, spreekt dus voor zich. Samen met het eigentijdse orkest Eight Blackbird werkten ze aan nummers die geïnspireerd werden door traditionele volksliederen. Naast het barokke "Down In The Willow Garden" kan je ook luisteren naar "Stay On It", een zeventien (!) minuten lange improvisatie van het orkest met Oldham en Dessner. Eentje om er bij te gaan zitten dus.

Lisa Hannigan, Aaron Dessner & Enda Walsh Swan

Aaron Dessner stuurde een instrumentaal nummer naar Lisa Hannigan, die het op haar beurt liet horen aan Enda Walsh die er een tekst voor schreef. Hannigan zong die in stuurde het

nummer terug naar Dessner. Het resultaat is een prachtige blend van lichte electronica en de zeemzoute stem van Lisa Hannigan.

Losse demo's en onafgewerkte tracks die het beluisteren waard zijn

Naast al dit moois zijn er ook nog tal van losse nummers die in andere nog onuitgegeven versies te beluisteren zijn. Er is een alternatieve versie van "Lose Control" van Francis and The Light, nummers van Liima, Polica en Sam Amidon, een samenwerking van Stargaze en This Is The Kit.

Maar het interessantst (toch voor fans van Bon Iver en The National) zijn de onafgewerkte nummers en demo's die er te vinden zijn. "Unfinished Wicker" en "Untitled 93" klinken eerder als een uptempo versie van Bon Iver of dat andere project van Vernon, The Shouting Matches. "Mike Mills" is dan weer een fijn gitarnummer van Aaron Dessner dat zo op een plaat van The National had gekunnen. De grootste samenwerking op PEOPLE is wellicht die voor "Memories", een cover van Leonard Cohen, waar onder andere Aaron Dessner, Bryce Dessner, Mina Tindle, Matt Berninger, Ben Lanz, Bryan Devendorf, Thomas Bartlett, Ragnar Kjartansson en Sufjan Stevens op te horen zijn. Speciaal voor de bruiloft van Bryce Dessner en zijn vrouw Pauline werd het nummer opgenomen in april 2016. Waarom hebben niet zo'n groep vrienden?

Bezoek p-e-o-p-l-e.com om zelf op ontdekkingstocht te gaan. Op 18 en 19 augustus vindt het PEOPLE festival plaats in Funkhouse in Berlijn.

OOK DAT NOG

Karen Damen schrijft wk-lied voor de Rode Duivels

Na de klinkende 4-0 overwinning van onze Rode Duivels op de Soedanen zat de Belgische Voetbalbond met de handen in het haar. Zo'n overwinning moest gevierd worden met een lied, maar door de stopzetting van de samenwerking met Damso had de speaker in het Koning Boudewijnstadion geen gepast nummer en bleef het na het laatste fluitsignaal ijzig stil. Om gelijkaardige taferelen deze zomer te voorkomen, besloot bondsvoorzitter Linard om in allerijl toch een nummer te maken voor het Wereldkampioenschap in Rusland deze zomer. Na een lange en verhitte brainstormsessie en heel wat telefoonjes maakte woordvoerder Pierre Cornez vandaag bekend dat niemand minder dan Karen Damen een WK-hymne zal pennen voor onze Rode Duivels! De voetbalbond is bij die beslissing echter niet over één nacht ijs gegaan. "We hebben alles gewikt en gewogen, geplooid en gebogen," vertelde woordvoerder Cornez. "Ons hart zei 'ja' maar ons verstand zei 'nee' en dus kozen we voor Karen Damen." Over mogelijke andere kandidaten voor de WK-hymne wil hij niets kwijt: "Dat zijn natuurlijk deuren die je niet opent als je die ene kiest. Maar verder gaan, is blijven staan en onze trein rijdt helemaal door naar Rusland." De keuze voor Damen is niet enkel een overwinning voor vrouwen, maar ook voor muziekliebhebbers in het algemeen, klinkt het bij de Vrouwenraad. Zij kaartten begin maart de vrouwenvriendelijke teksten van Damso aan, waardoor de samenwerking met de Brusselse rapper stopgezet werd.

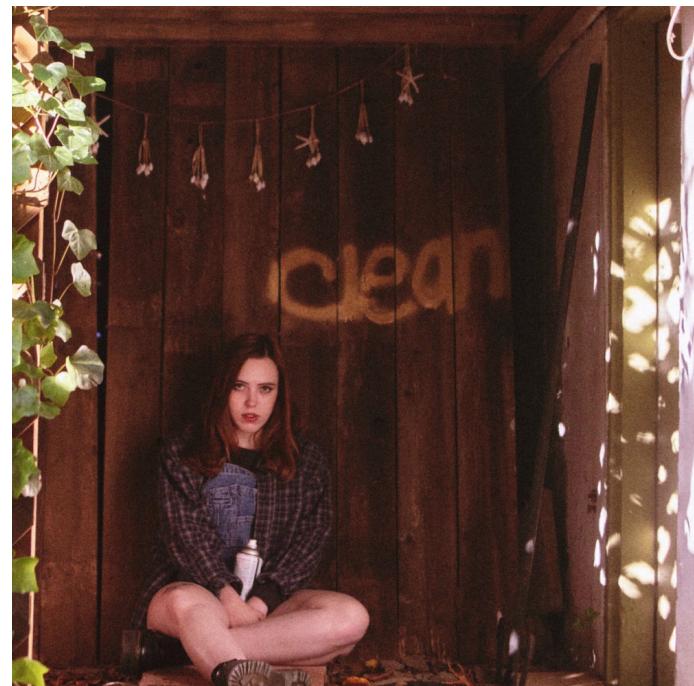
Ook politici Zuhal Demir (N-VA) en Alexander De Croo (Open Vld), die Damso niet spaarden in hun kritiek, hebben niets dan lovende reacties op de beslissing van de voetbalbond. "Karen Damen is een inspiratiebron voor zoveel mensen," vertelt Demir openhartig. "Ik ben blij dat de voetbalbond inzag dat ze op een ander spoor zaten," knipoogt De Croo. Op een officiële reactie van Karen Damen zelf is het nog wachten. Naar verluidt zoekt ze nog iemand om die reactie voor haar te schrijven. Bronnen dicht bij Damen lieten ons wel al weten dat ze meteen druk begon te werken aan het nummer. Zo zouden Gert Verhulst, Ray Cokes, Suzanne Vega en Agnes Obel al gepolst zijn om het nummer voor haar te schrijven. Wat we wel al zeker weten is dat den Anthony plaats zal nemen achter de drums en dat de Nederlandse rapper Boef enkele strofes voor zijn rekening zal nemen. "We willen de fans van Damso niet in de steek laten," liet woordvoerder Pierre Cornez nog weten. "Met Boef hebben we zo toch een rapper die al eens controversiële en vrouwenvriendelijke uitspraken durft te doen." Tot slot liet televisiezender VIER al weten dat er druk gewerkt wordt aan een vervolg op "Karen maakt een plaat". De opvolger "Karen maakt een WK-lied" zou begin deze zomer op de buis komen. (jv)

De slaapkamer ontgroeid

Amper 20 is de uit Nashville, Tennessee afkomstige Sophie Allison en toch heeft ze sinds 2015 al drie ep's en twee albums onder de arm als **Soccer Mommy**. Het vorig jaar verschenen Collections was een mooie verzameling van oude nummers in een gepolijste en verbeterde versie, dus kan je Clean zowat beschouwen als haar echte debuut op een groot label. Ondanks de betere opnamekwaliteit hoeft Allison niets aan intimiteit en authenticiteit te boeten.

Weet u nog waar u op uw twintigste mee bezig was? Welke problemen en zorgen er door uw hoofd slopen? Als Sophie Allison zich binnen tien jaar die vraag stelt, dan hoeft ze gewoon nog eens haar plaat op te leggen om herinneringen boven te halen. "Still Clean" katapulteert je meteen al terug naar een zomer vol liefde die helaas verkeerd afgeliep. Zo gaat dat met jonge kalverliefde en de manier waarop Allison het verpakt is niet minder dan hartverscheurend. De gitaren echoën als die van Julien Baker, haar stem is expressief als Phoebe Bridgers en haar teksten zijn herkenbaar genoeg om de juiste snaren te raken. 'Guess I'm only what you wanted for a little while,' zingt ze terwijl de gitaren bruusk uit het stopcontact worden getrokken. Ook in "Cool" haalt ze haar trukendoos boven. Na een fijn en haast zorgeloos rocknummer over de stoere Mary ('Mary has a heart of coal. She'll break you down and eat you whole'), verdwijnt het nummer in een draaikolk van overstuurde gitaren. Van 'I wanna be like you,' gaat het dan naar 'I don't wanna be your fucking dog,' in het ruige en ontembare "Your Dog". Allison doet het relaas van een slechte en manipulatieve relatie die rauw en ongecensureerd wordt beschreven. Naast haar zuivere stem zijn het vooral de subtiele details die haar nummers net dat tikkeltje meer geven. Zo zitten er in het refrein van "Cool" nog meer gitaren verstopt en krijgt "Your Dog" een subtiel matje van gitaarfeedback onder de voeten geschoven.

Soccer Mommy windt er vaak geen doekjes om. 'Maybe it's just a flaw that I've been having all along in thinking love would be that strong,' zingt Allison in "Flaw" waarna ze met de nodige weemoed terugblkt op een op de klippen gelopen relatie. Ook al klinken haar nummers niet meer alsof ze op haar slaapkamer opgenomen zijn, toch lijken haar teksten op fragmenten uit het dagboek van een tiener. Soms wat cliché en melig, maar altijd orecht en authentiek. 'I was wastin' all my time on someone who couldn't love me,' klinkt het wat verder. 'I can't see you blossom

in the future that I'm dreaming,' het verdict is zwaar maar Allison blijft bij haar besluit. "Blossom (Wasting All My Time)" moet voor haar zowat het dieptepunt zijn geweest, want eenzamer dan hier klonk ze nog nooit.

Onzekerheid, verliefdheid en ontgocheling zijn zowat de rode draad doorheen Clean net zoals dat de hoofdingrediënten zijn van de meeste twentysome-things op deze aardbol. Dat maakt Soccer Mommy's nummers zo herkenbaar en aanstekelijk. Als een echte voetbalmoeder bij Sophie Allison van zich af ("Last Girl") en kan ze meteen erna je terug in haar armen sluiten ("Scorpio Rising"). Het liefdesleven van prille twintigers is er de laatste jaren niet op vereenvoudigd en dat laat zich ook voelen in zowat alle teksten op deze plaat. Als Allison zich niet vergelijkt met stoere meiden, dan droomt ze een zelfbeeld bij elkaar van wat ze allemaal wil zijn. 'I wanna be the one who keeps you up at night,' zucht ze in "Skin", waarna al haar dromen in vervulling gaan in het adembenemende "Scorpio Rising". De manier waarop Allison het nummer laagje per laagje opbouwt naar een prachtige climax doet ons meteen denken aan het allerbeste werk van die andere youngsters Julien Baker of Phoebe Bridgers.

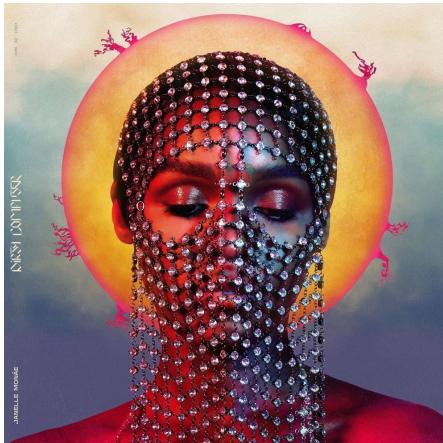
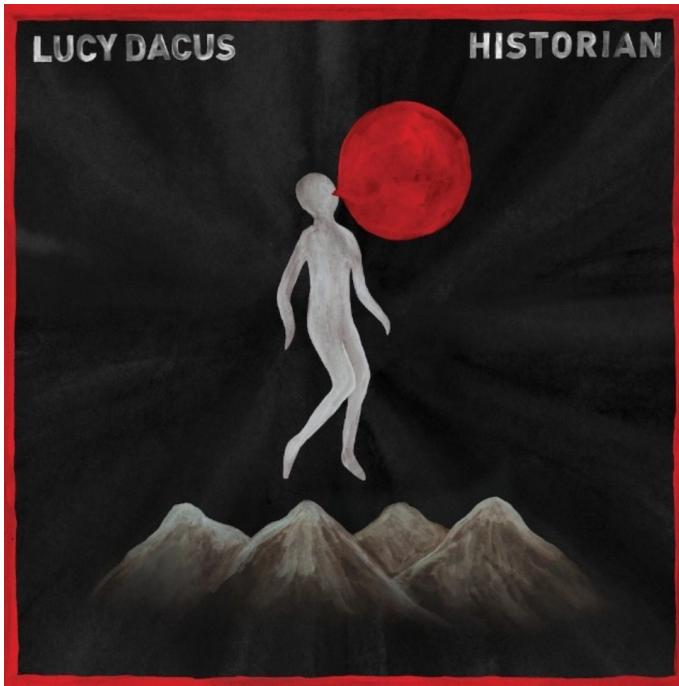
Op Collection hoorden we al het potentieel, maar met deze eerste voldragen release lost ze die verwachtingen helemaal in. Clean is een korte maar overweldigende rit die ons langs platgetreden liefdespaden brengt en toch nog iets nieuws weet te vertellen. Het rammelt, ontroert, snijdt en klinkt vooral authentiek en uit het leven gegrepen.

Met Clean levert Soccer Mommy de soundtrack voor "Het leven zoals het is: een twintiger". (jv)

**SOCER
MOMMY
Clean**

★★★★★

LUCY DACUS**HISTORIAN****JANELLE
MONAE
Dirty Computer**

★★★★★

Vaginabroeken, meerdere persoonlijkheden, sociopolitiek geëngageerde teksten en een heuse emotion picture: nee, we hebben het deze keer niet over Beyoncé, maar wel over de immer kleurrijke en aanstekelijke Janelle Monae. Op haar vorige platen flirte ze al met funk, soul, pop en op Dirty Computer heeft ze eindelijk de perfecte balans gevonden. Met de hulp van Grimes, Pharrell Williams, Brian Wilson, Zoë Kravitz en de zegen van wijlen Prince trekt Monae een blik aanstekelijke popmelo-dieën open en doorsprenkelt ze haar teksten met onderhuidse steken naar racisme en homofobie in Amerika. Zelf identificeert Monae zich als panseksueel en is ze zo de perfecte spreekbuis om alle frustraties van de zwarte en LGBT-community te ventileren. Die dualiteit tussen man en vrouw komt vaak terug op Dirty Computer. Het openlijk vrouwelijke PYNK staat haast recht tegenover de prinselijke Make You Feel, terwijl ze in Django Jane haar innerlijke Kendrick Lamar bovenhaalt. Op de bijhorende emotional picture (integraal op YouTube) wordt pas duidelijk hoeveel vaart en kleur er in dit album zit. Als man of als vrouw, in kostuum of in drag, onder elk detail zit wel een betekenis. Vol durf, ongecensureerd en met bakken klasse weet ze van gevoelige materie een enorm aanstekelijk album te maken dat wel eens onze zomer zou kunnen kleuren! (jv)

LUCY DACUS**Historian**

★★★★★

Masochisme, atheïsme, dood en verslavingen: Lucy Dacus schuwt de grote themas niet op haar tweede plaat. Gelukkig weet ze met de precisie van een historicus die themas perfect te vatten in compacte rocksongs. Historian gaat vooral over haar persoonlijke geschiedenis. De grote momenten uit haar leven verpakt ze op zo'n toegankelijke manier dat het niet klinkt als een navelstaarderige autobiografie. In Night Shift verwerkt ze een break-up waarvan ze in Addictions nog moet afkicken. Haar religieuze familie en opvoeding moet het ontgaan in Nonbeliever, terwijl haar demonen er van langs krijgen in Next of Kin. De manier waarop Dacus potige rocksongs vol zelfvertrouwen koppelt aan haar diepgaande en onthullende lyrics is niet minder dan meeslepend. Zonder echt nieuw te zijn binnen het rockgenre, weet Dacus toch vooral haar persoonlijke grenzen te verleggen. Blaast haar grootmoeder haar laatste adem uit in Pillars of Truth dan krijgen wij het voorrecht om de levenslessen te horen die Dacus er uit trekt. Historian is alvast een plaat voor de geschiedenisboeken. (jv)

**OKKERVIL
RIVER
In The Rainbow
Rain**

★★★★★

Uit de doden herrijzen, het is maar weinig mensen gegeven. Maar net zoals Jezus en zombies, is de nieuwe band die Will Sheff rond zich verzamelde maar een schim van de vorige. Muzikaal klinkt In The Rainbow Rain best wel oke. Nummers als "The Dream and The Light" of single "Don't Move Back To LA" zijn rijkelijk gearrangeerd en doorspekt met orgeltjes, saxofoon en gitaarsolo's. Dat maakt dat het album best wel goed in het oor ligt, maar ook niet meer doet dan liggen. Dat Sheff er niet in slaagt om onze aandacht vast te houden met zijn teksten, is nog een extra minpunt. Het zeemoede "Love Somebody" of meanderende "Family Song" vallen tekstuvel flauw uit en verder horen we verhaaltjes over keeloperaties, familie en vriendschap. Sfeer komt dit album alleszins niet te kort, het is vooral de diepgang die we missen op In The Rainbow Rain. Sterke songs als "Pulled Up The Ribbon" en "Don't Move Back To LA" redden bijna eigenhandig dit album van de middelmaat. Bijna. (jv)

JASPER

Grafisch
journalist

Dit is een uitgave van Jasper Verfaillie, alle rechten voorbehouden ofja, dat denk ik toch. Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd en verspreid zonder toestemming of vermelding van de auteur, zijnde mezelf. Dat zou helemaal niet cool zijn. Bedankt om dit te lezen, groetjes, Jasper!

